National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 19 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 81 (2716) XXIX aastakäik | Neljapäeval, 30. oktoobril 1980 — Thursday, October 30, 1980 | Üksiknumbri hind 50 centi

Muudatus Balti diplomaatiliste esinduste küsimuses USA-s

Balti riikide esindajateks võib määrata ka isikuid, kes varem pole olnud diplomaatilises teenistuses

WASHINGTON (Vaba Eestlase kaastööliselt) — Chicagos 25. oktoobril toimunud leedu keskorganisatsiooni koosolekul tegi president Carteri eriassistent etnilistes küsimustes Stephen Aiello teatavaks, et Ühendriikide valitsus on teinud muudatuse Balti riikide saatkondade ja konsulaatide küsimuses.

Aiello mainis, et kuni seni ajani võis Ühendriikides tegutseda Balti saatkondades ja konsulaatides isikuid, kes varem olid olnud Balti riikide diplomaatilises teenistuses. Kahjuks on nende arv nüüd jäänud väheseks. Pidades silma seda tähtsat sümboolset rolli, mida Balti esindused omavad, oleme meie valmis sellega seoses vastu tulema soovidele ja koordineerima koostöös kolme Balti charge d'affaires'iga nende järglaste nimetamise selleks, et tagada jatkuvat esindust siis kui praegune Balti diplomaatiline korpus ei ole enam võimeline funktsioneerima.

Stephen Airello lisas:

„Meie kavatseme jatkata piiramatuks ajaks meie senist Balti riikide annektsiooni mittetunnustamise poliitikat. Kolme Balti saatkonna roll Ühendriikides on olnud ülal hoida vaba Eesti, Läti ja Leedu ideaali. Balti diplomaadid on täitnud seda ülesannet väärikalt ja nad on olnud tähtsateks sümboliteks balti rahvastele."

Valgest Majast tehti teatavaks, et see muudatus Ühendriikide poliitikas pole tehtud seoses praegu käimasolevate presidendivalimistega, kuid selle otsuse tegemine just enne valimist laseb siiski oletada, et siin on mängus ka valimised.

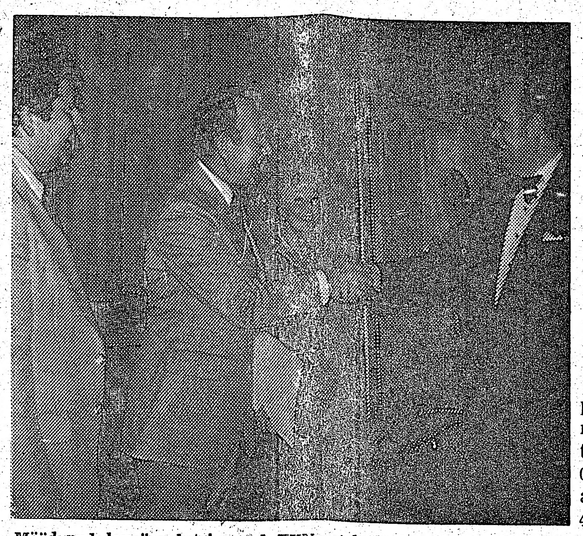

Möödunud laupäeval toimunud EKN-u tuluõhtul anti aupeakonsul Ilmar Heinsoole tema 10 aastase tegevusjuubeli puhul üle eesti ühiskonna poolt kingitud tema portree, mille oli maalinud kunstnik Vaike Liibus. Pildil moment portree üleandmiselt. Vasakult: EKN-u esimees L. Leivat, aupeakonsul I. Heinsoo, kunstnik Vaike Liibus ja Udo Petersoo. Tagaplaanil kingitud portree.

Foto: Vaba Eestlane

Tulumaksu ei tõstetud

Ottawa võtab endale suurema osa õli ja gaasi sissetulekutest

OTTAWA — Kanada liberaalide valitsuse finantsminister Allan MacEachen esitas möödunud teisipäeval föderaalparlamendis uue riigieelarve, milles pearõhk oli asetatud energia küsimustele. Eelarve kohaselt võtab keskvalitsus endale tulevikus senisest suurema osa energiaallikate tuludest ning tõstab järkjärgult õli ja loodusliku gaasi hinda. Kui paljud pessimistlikud vaatlejad ootasid tulumaksu tõstmist uues eelarves, siis finantsminister oli koostanud oma eelarve tulumaksu tõstmata.

Eelarves esitatud tähtsamatest punktidest võiks esile tõsta õlihinna tõstmist 80 centi vaadilt, mille tulemusena bensiini hind tõuseb 0,64 centi liitrilt. Järgmise kolme aasta jooksul tõstetakse õli hinda 4.50 dollarit vaadilt,

mille tagajärjel bensiin muutub igal tõstmisel 3,6 centi võrra liitrilt kallimaks.

Suurmüügi hinda looduslikult gaasilt tõsteti 30 centi 1000-delt kubikjalalt. 1981. aastal järgneb uus tõstmine 15 cendi ulatuses ja ja 1982. ja 1983. aastal tõstmine 45 cendi ulatuses. Kanadas müüdud looduslikku gaasi maksustatakse 30 cendiga 1000-delt kubik-jalalt. Samas ulatuses maksustatakse gaasi eksporti alates 1981. aasta 1. veebruarist ning seda maksu tõstetakse 15 cendi võrra järgnevatel aastatel.

Valitsus rakendab ka 8 protsendilise maksu uutele õliallikatele ja gaasi leiukohtadele.

Eelarvest nähtub, et valitsus soodustab Kanada õli- ja gaasifirmasid, mis võimaldab 1990-neks aastaks koondada Kanada kontrolli alla 50 protsenti Kanada õli- ja gaasitööstusest praeguse 30 protsendi asemel. Muudatused energia maksustamisel annavad Ottawale 24 protsenti kõigist gaasi- ja õlimüügi sissetulekutest.

Opositsiooni ridadest süüdistatakse valitsust, et see ei arvestanud energiaprobleemide lahendamisel lääneprovintside seisukohtadega ning

et eelarves ei ole ettenähtud abinõusid valitsuse suurte väljaminekute piiramiseks.

Võitja ei selgunud

WASHINGTON — Ühendriikides, Clevelandis, toimus möödunud teisipäeva õhtul kauaoodatud debatt kahe presidendikandidaadi Jimmy Carteri ja Ronald Reagani vahel. Asjatundjate arvates ei lahendanud see debatt küsimust, kes on mõlemast mehest paremaks Ühendriikide juhiks praegustel rasketel ja pinevatel aegadel. President Carter oli agressiivsem ja kritiseeris pidevalt Reaganit, kelle ta tembeldas tuumarelvastusega mängijaks ja maailmarahule ohtlikuks meheks. Reagan omakorda soovitas valijatel tutvuneda Ühendriikide presidendi ja administratsiooni töö ja tegevuse armetute tagajärgedega viimase nelja aasta jooksul.

Keele ja Kirjanduse Instituudi auliikmed

STOKHOLM (EPL) — Eesti Keele ja Kirjanduse Instituut Stokholmis austas kolme teenekat eesti kirjandusinimest, valides nad 3. oktoobril toimunud instituudi koosolekul auliikmeiks.

Auliikmed on äsja oma 70-ndat sünnipäeva tähistanud luuletaja, romaanikirjanik, kirjandusteadlane ja Eesti Kooperatiivi direktor Bernard Kangro Lundis, 80-aastaseks saanud eesti proosa vanameister August Mälk Stokholmis ja kirjandusarvustaja ning esseist professor Ants Oras, kes elab USA-s. Ta pühitseb 8. detsembril oma 80-aasta juubelit.

Ei vabane enne valimisi

Iraani parlament ei jõua otsusele vangistatud ameeriklaste vabastamiseks

WASHINGTON — Ühendriikide suured lootused Iraanis vangistatud ameeriklaste vabastamiseks enne 4. novembril toimuvaid presidendivalimisi jäävad nähtavasti täitumata. Ameerikas loodeti vangide vabastamist juba möödunud pühapäeval kuid nüüd selgub, et Iraani parlament ei ole vangide vabastamise küsimuses kindlale seisukohale jõudnud vaatamata kahele suletud uste tga peetud koosolekule.

Teherani raadiosaates mainiti, et vangide kiire vabastamine on ainult Ühendriikide „soovunelmaks". Iraani diplomaatilistest ringkondadest saadud andmete kohaselt on

Iraani revolutsiooni juht ja islami võimumees ajatollah Khomeini vangide saatuse suhtes võtnud neutraalse hoiaku ning ei poolda Ühendriikide valimiste mõjutamist vangide vabastamisega.

Ühendriikide välisministeerium reageeris resoluutselt Teheranist saabunud kuuldustele, et vangid vabastatakse järk-järgult ning et mõned neist antakse tõenäoliselt kohtu alla. Välisministeeriumi esindaja John Trattner mainis, et vangide järgukaupa vabastamine on Ühendriikidele täielikult vastuvõtmatu ja

kui Iraani valitsus hakkab vangistatud ameeriklasi kohtu alla andma, siis toob see Iraanile kaasa tõsiseid tagajärgi.

Surmaohvritega valimised Jamaikal

KINGSTON, Jamaika — Jamaikal toimuvad täna, neljapäeval parlamendivalimised, millede eelmäng on nõudnud juba üle 500 surmaohvri. Senisele pahempoolsele ja Castroga kurameerivale Rahvapartei juhile peaminister Manleyle on tekkinud tugev vastane tööerakonna juhi Edward Seaga näol, kes taotleb tihedat koostööd Ühendriikide, Kanada ja Lääne-Euroopaga, lootes nendelt riikidelt vajalikke investeeringuid.

Õlikriis muutub akuutseks

Bensiini hind võib Iraagi—Iraani sõja venimisel tõusta 2 dollarile gallonilt

LONDON — Läneriikide spetsialistid ja õlieksperdid kalkuleerivad, et praeguse Iraani-Iraagi sõja tulemusena võib lähemas tulevikus oodata õlihindade suurt tõusu, eriti kui sõda kujuneb pikaajaliseks hävitavate tulemustega kokkupõrkeks. Saadud andmete kohaselt on Iraani ja Iraagi õlipuhastusseadmed rohkem purustatud ja sõja all kannatanud kui seda läänemaailmas praegu arvatakse.

Praegu on läänemaailmas veel nii suuri õlitagavarasid, et õli ja bensiini puudus ei anna veel märgatavalt tunda. Kuid see küllus osutub lühiajaliseks ja kui iraani ja iraagi õlivoolu ärajäämine hakkab maailma õliproduktsiooni üldkvantumile mõjuma, siis on saabunud kätte ka õlipuudus.

Kuidas iraani ja iraagi õli maailma õlitoodangut mõjutab, selgub juba nendest lihtsatest arvudest, et enne kahe õliriigi vahelist sõjalist kokkupõrget oli maailmas päevas 3 miljoni vaadi suurune õliproduktsiooni ülejääk, kuna praegu on päevas 1 miljoni vaadi suurune puudujääk.

Õli hind maailmaturul maksab praegu keskmiselt 32.62 dollarit vaat, kuid mõningad eksperdid kalkuleerivad, et Iraani-Iraagi sõjalise konflikti venimise korral võib see hind tõusta kolmekordseks ning jõuda 100 dollari piiridesse. Olukord võib kujuneda veelgi katastroofilisemaks kui sõda Kesk-Idas laieneb ja Hormuzi merekitsus sõjamõllus suletakse.

Sellest kitsusest voolab tanklaevades iga päev läbi 17 miljonit vaati õli — see tähendab üks kolmandik maailma igapäevasest tarvidusest.

Kuuba vabastas ameeriklasi

MIAMI — Kuuba valitsus vabastas 33 Kuubal vangis olnud ameeriklast, mõned neist vanglates viibinud üle 11 aasta. Vabastatute hulgas on ka neli meest, kes hõivasid Ühendriikide lennuki ja sundisid sellel Kuubal maanduma. Vangistatud ameeriklasi süüdistati kuuba võimude poolt illegaalselt Kuubale saabumises, uimastusainete salaveos ja õhurõõvimises.

KANADA EESTI TEATER

AUSTAGEM OMA VÕITLEJAID!

„KOHTUMINE VANAS MAJAS"

ESTO 80 KÕRGEIM AUHIND ⊙ Ainulaadne näidend, kus näeme endid ja omakseid . . . ⊙ MIDAGI UUT MEILE KÕIGILE!

Pühapäeval, 2. nov. kl. 7 õhtul, Lawrence Park Collegiate

ESTO '80
Eesti Kunstide Keskuse
Diapositiiv-programm
Helitaust sõnas, muusikas ja luules. Fotograafia MARTIN KABAL
Laup., 8. nov. kell 5.30 ja 7.30 Eesti Maja keskmises saalis
Pääsmed $3.—

Ainult 2 päeva
T. Eesti Majas 1. ja 2. nov. 1980. a.
MAALIKUNSTNIK
Joann
SAARNIIT'i
32-ne ISESEISEV KUNSTINÄITUS
Avatud: kella 10 homm. kuni kella 10 õ. Sissepääs tasuta.

Toronto Eesti Püssi & Püstoliklubi
PIDU
14. nov. 1980 kell 19.00 Eesti Maja suures saalis
EESKAVA: Klubile kingitud lipu õnnistamine ja üleandmine. Suve jooksul kolmel välisvõistlusel võidetud medalite ja diplomite laskuritele kätteandmine. Lauluettekanded solistilt ja Estonia laulugrupilt.
EINELAUD ☆ LOTERII ☆ RELVADE NÄITUS ☆ LOAD JA REGISTREERIMINE ☆ G. ILTAL'I ORKESTER
Pääsmed $6.00, eelmüügil E. Abistamiskomitee äris ja tel. 261-3274

MIHKEL LÜDIG'i
100. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAMISE
KONTSERT
pühapäeval, 9. nov. 1980 kell 3 p.l. Lawrence Park Collegiate aulas (Lawrence Ave. W. — Chatsworth Dr.)
Kaastegevad: Sümfoonia orkester — juhatab P. P. LÜDIG
IRENE LOOSBERG — metsosopran
ÖNNE LAIKVE — sopran
VINONA SELENKA — tshello
Noortekoor „LOOTUS"
TORONTO EESTI SEGAKOOR
TORONTO EESTI MEESKOOR
Pääsmed eelmüügil Abistamiskomitee kaupluses Eesti Majas, kooride liikmeilt ja enne kontserti kohapeal Pääse $ 6.—

OLETE SÜDAMEST TERETULNUD
MARDIPÄEVA BASAARILE
Latvian Canadian Cultural Centre'isse
4 Credit Union Dr., Toronto, Ont. (Eglinton E. & Bermondsey)
Laup., 8. nov. kell 10.00 — 18.00
Pühap., 9. nov. kell 13.00 — 18.00
LÄTI, EESTI ja LEEDU kunstkäsitöölised esitavad oma töid suures valikus
Parimate LÄTI kunstnike maalid
Kunstkäsitööde valmistamise demonstratsioonid
LOTERII ★ SÜGISPRODUKTE OTSE FARMIST ★ LILLED
Komitee daamid serveerivad hanepraadi, hapukapsaid, suupisteid ja delikatesse

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Montrealis korraldati äsja ESTO-80 järelõhtu, kus esitati muljeid ja mälestusi Stokholmis toimunud suurpidustustele. Paremalt päevakava juhataja Tanni Kents, Ülle Leitham, Miss ESTO-80 Helle Leitham ja Hilja Teose. Foto: M. Sultson

Kommentaarid

Nagu juba varem oleme mainimud, on Nõukogude Liidu põllumajanduse järjekindel allkäik ja toiduainete nappus Kremli poliitbüroo liikmetele valusaks pinnaks silmas ja seni ei ole ükski parteibossidest suutnud välja nuputada, kuidas seda pahet likvideerida marksistlikke dogmasid kolikambri heitmata. Sellist drastilist sammu oleks ka väga raske teha, sest see võib kaasa tuua kogu süsteemi haleda kokkuvarisemise. mida Kremli 80-nendatele eluaastatele lähenevad vanahärrad hirmuvärinate vastu võideldes kardavad.

Tekkinud häda leevendamiseks pööratakse nüüd jälle kolhoosnike poole ja meelitatakse neid eraviisiliselt kasvatama lihaloomi ja piimalehmi, et suurendada nõukogude katastrofaalselt kokkukuivanud piima- ja lihatoodangut. Kuidas kolhoosnike meelitatakse ja taga utsitatakse, selgub eriti piltlikult 5. oktoobril Tallinnas ilmunud „Rahva Häälest" kus teisel leheküljel avaldatakse suur artikkel kõlavate pealkirjadega: „Tähelepanu: Huvitav kogemus" ning selle all on esitatud suur alapealkiri: „Kolhoos ja isiklik majapidamine".

Mida pakutakse siis lugejatele selle „huvitava kogemuse" sildi all? Ei midagi muud kui Tassi korrespondentide kirjeldusi kolhoosnikest, kes oma igapäevase kolhoositöö kõrval kasvatavad eraviisiliselt lihaloomi, sigu ja kodulinde, mida nad müüvad kolhoosile, kes kuidagi moodi oma plaanide täitmisega väja ei tule. Neid eraviisiliselt loomi kasvatavaid perekondi nimetatakse peenelt „kodufarmideks" ning tiivustatakse neid Kremli peamehe Brezhnevi sõnadega, kes partei Keskkomitee 1978. aasta üldkoosolekul oli sunnitud eramaapidamise vajalikkust tunnistama järgmiste sõnadega: „On tarvis luua ka teatud ühiskondlik kliima, et kolhoosnikud ja sovhoositöötajad mõistaksid: kasvatades kodus loomi, teevad nad kasulikku, riiklikku tööd".

Kuid see riigile „kasuliku töö" tegemine ei ole sugugi nii kerge rahategemise moodus, nagu parteimehed seda oma suures lihahädas kinnitavad. „Kodufarmi" pidajatele antakse küll kolhoosi või sovhoosi poolt lihaloomade kasvatamiseks vasikad, kuid vasikatele toidu muretsemisega ei lähe asjad sugugi nii libedalt nagu võiks arvata. Nii mainitakse, et „kodufarmide peremehed" võivad varuda heina sealt, kus seda ei saa masinatega koristada, mis vist tähendab seda, et need isesorti „peremehed" peavad võtma vikatid kätte ja minema kraavikallastelt oma vasikale või mulikale heina kogu ma. Kodufarmindusele spetsialiseerunud Tassi korrespondent teab ka kinnitada, et selle omapärase lihavarude suurendamise aktsiooniga kaob kolhoosidel ja sovhoosidel vajadus ehitada uusi loomapidamishooneid. See väide ja mõtteviis tunduvad täiesti arusaamatuna, sest ka „kodufarmi peremehe" loomadel peab olema mingisugune ulualune. Või arvestatakse ja arvatakse, et eraviisilised loomakasvatajad kraabivad ja hangeldavad kusagilt kokku ehitusmaterjali ja püstitavad oma loomadele peavarjuks sarad või kuurid.

Igatahes väga huvitavad mõtted ja väga huvitavad kavad. Kõiki seda Tassi ekspertide ja Brezhnevi tarka juttu lugedes võiks venelastele soovitada, et nad ükskord tõesti hakkaksid tegema kasulikku riiklikku tööd ja likvideeriksid maailma rumalama ühiskondlik-poliitilise süsteemi, mis on toonud maailma ainult nälga, viletsust ja hukatust.

*

N. Liidul on kapitalistlikus maailmas truualamlikud teenrid ja eestkostjad, kellede ülimaks sihiks ja eesmärgiks on ainult dollarite teenimine, hoolimata sellest, millised on sellise käitumise poliitilised tulemused. Üks kapitalistliku lääne sellise liini truumatest viljelejatest ja pooldajatest on Ühendriikide „Occidental Petroleum'i" president Armand Hammer, kes viibis äsja kõrge külalisena Moskvas kui N. Liidu presidendile ja partei peasekretärile Leonid Brezhnevile anti üle sotsialismimaade rahu- ja

(Järg lk. 3)

Kääriv Poola

Poola kommunistlik partei ja valitsus andsid töölistele suuri lubadusi kui streik poola tööstustes oli oma haripunktil ja ähvardas kogu maad majanduslikult ruineerida. Streikijate rahustamiseks välja saadetud parteimehed andsid tõotuse tööliste palkade tõstmiseks, neile streigiõiguse andmiseks ja tööliste endi kontrolli ja juhtimise alla kuuluvate ametiühingute moodustamiseks. Tööliskonnale ja kogu rahvale suurema mõju avaldamiseks ja oma pettemanöövrite maskeerimiseks mindi isegi nii kaugele, et Poola kommunistliku partei peasekretär Edward Gierek kõrvaldati omalt kohalt ja asendati uue mehega. Selle tehingu eesmärk oli selge ja läbipaistev — Gierek tembeldati kõiki Poolat tabanud raskuste ja tagasilöökide põhjustajaks ning tema asemele nimetatud uus mees Stanislaw Kania pidi Poola vastu viima suurele õitsengule ja hiilgavale tulevikule.

Asjad ei ole siiski arenenud kaugeltki selliselt nagu seda lubati ja loodeti. Tööliste palgad on ikka veel tõstmata ning tööliste vaba ametiühing Solidaarsus, mis hõlmab ligemale 5 miljonit töölist kinnitati kohtu poolt alles pärast seda kui kohus oli teinud omavoliliselt ametiühingu põhikirjas suuri muudatusi ja deklareerinud töölistele, et lubatud streikimisõigus pole neile veel kaugeltki garanteeritud, kuna see tuleb kooskõlla viia praggu valitsuse poolt koostatava tööseadusega. Muudetud põhikirjas deklareeritakse, et uus ametiühing ei ole iseseisev organ vaid allub kõigis oma eluvaldustes ja algatustes kommunistliku partei juhtimisele ja suunamisele. Sellega rööviti töölistelt neile lubatud õigus iseseisvate ametiühingute moodustamiseks ning lubatakse neid selle asemel koondada ametiühingutesse, mis ei erine põhilistest endistest partei ja valitsuse kontrolli alla kuuluvatest „kroonu" ametiühingutest.

Igale Poola olukorra vaatlejale on selge, et Poola valitsus ja kommunistlik partei on sattunud praegu erakorraliste raskuste küüsi, milledest välja manööverdamine on tohutult raske ja komplitseeritud ülesanne. Ühest küljest avaldavad valitsusele ja parteile survet oma esialgsest võidust joovastunud töölised, kes ähvardavad uute streikidega ja tööseisakutega ning teisest küljest seisab idapiiril oma diviisidega Kreml, kes valvab selle järele, et Poola kommunistlik partei ja valitsus oma järelandmistega töölistele liiga kaugele ei lähe ja sellega suurt tuld ei süüta, mis võib oma hävitavate leekide küüsi haarata kogu kommunistliku Ida-Euroopa ja lõpuks ka N. Liidu. Mõned poliitilised vaatlejad ongi arvamisel, et Poolas valla pääsenud vabaduse lained on kandunud piki Balti mere rannikut juba ka Eestisse, mille tõendiks peetakse seal äsja toimunud noorsoo demonstratsioone ja rahutusi ning Tartus organiseeritud kahepäevalist streiki.

Poola praeguse poliitilise ja majandusliku kriisi muudab eriti raskeks Poola ummikusse jooksnud majandus. Tööstuse moderniseerimise ja ülesehitamise õhinas, millele pandi suuri lootusi tugeva majanduselu rajamiseks, tehti hiiglaslikke välislaenusid ja rajati tööstusi, mis ei ole siiski võimelised maailmaturgudel suurte tööstusriikide tööstustega võistlema ning loodetud tulu andma. Kui Poola välisvõlg tõuseb praegu 20 miljardi dollarile ja poolakad peavad intresside ja võla mahamaksude näol käesoleval aastal tasuma 7 miljardit dollarit ja tuleval aastal koguni 10 miljardit dollarit, siis võib sellest järeldada, millisesse raskesse olukorda on sattunud riik ja valitsus. Valitsus ja partei nõustusid streikivate tööliste rahustamiseks tõstma nende palkasid 10 protsendi ulatuses, mis toob kaasa riigile 3,7 miljardi dollari ulatuses lisaväljaminekuid ning viib Poola veelgi kiiremini kuristiku servale.

Selles olukorras ja erakordselt rasketes tingimustes opereerimine on parteile ja valitsusele peaaegu lahendamata ülesanne, mis on seda komplitseeritum, et Kremlis jälgitakse pingsa valvsusega igat Poola valitsuse ja partei sammu ning hoiatatakse juhtivaid kommuniste, et nad ei lähe oma järelandmistes töölistele liiga kaugele, mis võib kaasa tuua kogu kommunistliku impeeriumi lagunemise ja kokkuvarisemise. Sellest aspektist lähtudes tuleb vaadata ka äsjasele kohtuotsusele, millega küll kinnitati tööliste poolt rajatud ametiühingute põhikiri, kuid muudeti seda meelevaldselt ja tehti ametiühingust partei keeldudele ja käskudele alluv hüpiknukk. Tööliste juhtide kommentaaridest võib järeldada, et nad ei ole kaugeltki rahul sellise kohtuotsusega ning kaalumisel on uue ulatusliku streigi väljakuulutamine. See võib tekitada Poola poliitilises ja majanduslikus elus täieliku kaose mis võib põhjustada N. Liidu punaarmee sissemarsi Poolasse. Sel puhul peavad aga venelased arvestama poola armee ja kogu rahva võimaliku vastupanuga, mis kujuneb ühest küljest väga ohvriterikkaks operatsiooniks, kuid mõjub teisest küljest hävitavalt N. Liidu rahvusvahelistele suhetele, eriti detente poliitika uuesti käiku rakendamise võimalustele.

Kõike eeltoodut arvesse võttes on Poola poliitiliste ja majanduslike probleemide rahulikus lahendamiseks praegu võimatu teha ennustusi kuna antud olukordade juures võib Poolas oodata uusi streike, rahutusi, demonstratsioone ja vastuhakke kommunistlikule rezhiimile, mis võivad kaasa tuua suuremaid sündmusi kogu Ida-Euroopas.

K.A.

Metsarisu energiaks

STOKHOLM (EPL) — Rootsi metsatööstus ei ole teatavasti kunagi ära kasutanud puidujäätmeid raiesmikel — need on jäänud loodusse mädanema.

Nüüd, kus küsimuses on energiaallikate otsimine, on kaalumisele võetud metsajäätkide ärakasutamine kütusematerjaliks. See võiks asendada tervelt 10—15 protsenti praegu kasutatavast naftast. MoDo Mekan on välja kujundamas uut terminalide süsteemi, kus puumassimaterjali kõrval metsast ära viiakse ka jäätmed ümbertöötamiseks.

Miks eestlased vihkavad venelasi ja kommunismi

Rezhiim kaitseb joodikuid, logardeid ja kurjategijaid

III

Ühel mikrofoorumil küsiti: „Kas meil avaldatakse andmeid raudteeõnnetuste kohta?" „Ei," vastati, „Keda see peaks huvitama?"

Meie sotsialistlikule ühiskonnale on omased kõik need pahed, mida peame vanadele ja noortele seletama kui tüüpilisi kapitalismi pahesid: on vargusi, röövimisi, prostitutsiooni, võimu kuritarvitamist, altkäemakse, alatust ja julmust. Aga meil on lisaks veel sotsialismi eripahesid: loid suhtumine tõhe, hoolimatus ühiskondliku omandi vastu, raiskamine, lohakus. Suurim pahe on meie üks ja väljaspool arvustust seisev partei.

Parteilisuse kilpi kasutavad igat masti sulid oma seatempude sooritamisel — ja neid ei pääse arvustama, sest puudub kriitiline, tasakaalustav opositsiooniline partei.

Tasuta arstiabi süsteemi tasutus on kõva kahtluse all. Arsti-haige kontaktid on surutud mõneminutilisele vestlusele ja sellestki ajast peab tohter suure osa kulutama paberimäärimisele. Arstimeid ostab haige ise ja nende hinnad on aastate jooksul kümne- ja kahekümnekordistunud.

Juhite oma artiklis tähelepanu kultuurisaavutustele. Kui tõsiselt ringi vaataksite, siis näeksite, et teoreetiliselt kuulub kultuur rahvale, aga rahval pole seda kultuuri vaja. Rahvas vajab leiba ja tsirkust, nagu vanas Roomaski. Meie tingimustes vajab ta peale leiva ka viina. Rahvamasside vaba aja veetmise ainsaiks viisideks on joomine, söömine ja seks. See kõik toimub mitmeil tasandeil: tänaval, õllepoes, kauplusehoovis, baaris, tantsusaalis, restoranis, varietees ja kõige massilisemalt kodus televiisori ees. Ka alkoholimargid ja meeleolu väljendusviisid varieeruvad. Mõnele inimesele muutub seesugune ajaviide pikapeale magedaks.

Nende hobideks kujunevad siis varastamine, röövimine, tapmine ja vägistamine. Tapetakse sageli ilma mingi tehnilise vahendi kasutamiseta: inimene kägistatakse paljaste kätega või trambitakse jalgadega surnuks.

Ühelgi maa ei suhtuta joodikuisse, logardeisse ja kurjategijaisse nii soosivalt kui NL-s. Meil on nad, nagu põdrad, looduskaitse all. Neisse suhtutakse samasuguse õrnuse ja hellusega kui tsaari Venemaal suhtuti pühakuisse. Nende ümber psühholoogitsetakse lõpmatuseni. Nende pärast karistatakse aga korralikke inimesi karmilt, juba kooli komsomolis, siis ametiühingus, siis parteis. Kurjategija aga peab peenikest naeru ja naudib oma privileege. Sõnadega teda ei mõjusta, selleks puudub tal antenn. Mida ta tunnustaks, need on rusikas, malakas, puss või püss, aga neid tema vastu ei kasutata. Paragrahv nõuab, et kurjategijast tuleb lugu pidada, teda tuleb austada. Juba koolipoisidki pistavad õpetajale koodeksi nina alla, et see asjaga kursis oleks. Karistamatus sigitab igasugu logardeid, tööpõlgureid, roimareid, kes korralikke inimesi terroriseerivad, samal ajal kui ajalehtedes soovitatakse, et kodanikud õpiksid selgeks teatud enesekaitse süteemid. Tore lugu küll, kui minusugune vanamutt lööks pikali viiest noormehest koosneva jõugu! Ja mis peaks takistama sellel jõugul sama „süsteemi" kallaletungivõtteid omandamast? Ei, parimaks enesekaitseks on siiski pimedas enam tänavale mitte minna, kui tahad oma hambaid ka veel vanadusepäeviks hoida. Või seegi aitaks: meie lapsi on vaeseomaks peksetud päise päeva ajal kooli- või kodu-ukse eeski.

Valelikkus, salatsemine ja silmakirjalikkus on meie sotsialistliku ühiskonna kõige vastikumaid iseloomujooni.

Ajalehed kobrutavad optimistlikust roosamannavahust, millega tegelikkuse puudusi ja pahesid varjata katsutakse. Ilukirjanduses, teatris ja filmides vahest neid pahesid riivamisi puudutatakse, aga seda ei võta keegi tõsiselt. On solvav, et meie valitsus ei pea vajalikuks anda rahvale informatsiooni. Paljusid asju kuuleme enne Ameerikast, kui meie oma informatsioon need moonutatult meile suvatseb teatavaks teha. Tulemuseks on sama efekt, mis tekib lähedase inimese puhul, kes sind petab: kuuled võõrastelt asju, millest ta sulle ise oleks pidanud rääkima. Mitmeid aastaid täitsin ühiskondliku poliitinformaatori ülesandeid, esialgu suure vaimustusega. Leningradi kvalifitseeritud lektorid lugesid meile, puistates nagu käisest rahvusvahelisi andekdoote

Õppuste organisaator nõudis, et esitaksime neid küsimusi, mida rahvas meilt küsib. Minul oli endal küsimusi küllalt ja rahva omi ei olnud mul vajagi. Mingeid vastuseid ei antud, küll aga nõuti järgmisel korral taas, et kirjutaksime üles küsimused, mida rahvas esitab.

Pikkamisi hakkasin aru saama, et see üritus teenib nn. siseluure ehk nuhkimise ülesannet.

Nagu Hasheki Pepik pidime aitama neil selgitada, milline on rahva meeleolu. Lakkasin küsimast. Lektorid hakkasid ennast kordama, sest maailmas ei juhtu nii palju uut kui nemad ära lugema peavad . . . Tabasin end sageli tukastamast. Vaatasin ringi — ka teised kuulajad magasid.

Mitmeil kordadel olen kõnepuldist seletanud riiklikust suure ajaloolise tähtsusega otsuseid — aga mõni aeg hiljem tulid uued otsused, millistega eelmiste ajalooline tähtsus välja naerdi. Suure umbusuga jälgin praegust melu Brezhnevi ümber: on juba nähtud seda elusatele juhtidele monumentide püstitamist, mis paljudele neist hoopis pahasti on lõppenud.

Püüame ikka veel jätta endast muljet, et meil Liidus on kõik parim ja kõige laitmatum maailmas. Ajalehed toovad täpseid teateid hirmsaist asjust välismail.

Aga meil oleks välismaa ajakirjandusele veel hirmsamaist asjust teatada.

Ameeriklasi olevat koledasti ehmatanud teade, et üks ema tahtnud oma last müüa. Aga meie rajooni ajalehes seisab, et kaebuse põhjal uuriti ühe perekonna olukorda: statsionaarset isa sealt ei leitud, kohal oli küll üks 15-aastane potentsiaalne isa ja emagi. Isa nimetas ennast lapsehoidjaks. Laps — 3-aastane tüdruk, oli siniseks klobitud, verise haavaga lõual. Laps pidi aina laua juurde tikkuma, kui vanemad inimesed seal istuvad, pidi aina leiba küsima — ja last peab ju ometi kasvatama. Väike avaldas siiski veel elumärke ja haiglasse viiduna koorus imiku nahk mähkmete vahetamisel maha — tegemist oli muidugi teise lapsega. Ema elatus vallasemade toetusest, ei töötanud. Tarbetu lisada, et tegemist oli vene vennasrahva esindajatega.

Mõni ajakirjanik teeb vahel fopaa ja annab sihukese loo trükki. Siis aga tuleb seda vahutavamat roosamannat nädalatekaupa peale, sest üldse oleme me kohutavalt moraalsed ja eetilised ja esteetilised — maailma parimad.

Ametlikke lõbumaju meil ei ole. Miilits teeb vahest ajaviiteks haaranguid raudteejaamas ja leiab rea ringiluusivaid noori daame. Restoranide uksehoidjate tasuraamatuis on peenemate daamikeste nimekiri.

„Noorte Hääl" pole kunagi ühtki niisugust professionaali ega kohakaaslast intervjueerinud.

Siiski kurdame, et meilgi abielud purunevad. Seni kui abielu jatkati ka veel siis, kui armastus juba oli kustunud või kaduma läinud, ei tarvitsenud abielud puruneda. Nüüd arvatakse, et kui armastus läbi, siis on ka abielu läbi. Lapsed teevad abielust ühiskondliku küsimuse ja selletõttu oleks riigivõimul ülim aeg hakata ka abielu teaduslikult organiseerima. Nii tõsine asi kui abielu tuleks päästa nii ebatõsise asja kui armastuse küüsist. Imestame, et abielud purunevad joomise pärast. Aga muid tuttavaks saamise kohti ei olegi, kui joomakohad.

Coca-Cola ja varietee olid alles hiljuti kapitalistliku ühiskonna pahede musternäited. Aga nüüd on majandusmehed ja raharingluse korraldajad veendunud, et nii see kui teine kuuluvad kultuurse sotsialistliku elulaadi parimasse mustrisse.

Kooli peeti kohaks, kus lastele saab ideoloogiat ja hädapäraseid teadmisi peale määrida nagu leivale võid. Paraku saab koolis ainult kinnistada ja teaduslikustada ühiskonnas üldiselt omaksvõetud ideid. Dogmaatilist paberiideoloogiat lastele koolis kaela määrida tähendab vastu tuult sülitada. Seda praegu õpetajalt nõutakse.

Vanuse pärast oleksin võinud veel viis aastat õpetajana töötada, aga läksin pensionile.

(Järg lk. 7)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

1. ja 2. nov. dr. J. Marley, tel. 921-7777.

8. ja 9. nov. dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

Lada autotehas eesti asulate lähikonda?

Torontost põhja pool asuv Georgina vallavalitsus otsustas kontakti võtta Kanadas tegutseva vene autotehase esindusega Lada Car Companyga ja pakkuda sellele krunti oma autovabriku ehitamiseks Kanadasse. Vallavalitsuse koosolekul nenditi, et see otsus ei ole poliitiline vaid majanduslik, mille eesmärgiks on soetada Georgina valda tööstusi — ükskõik siis, kust dollarid selle tööstuse asutamiseks tulevad.

Georgina vald asub teatavasti Simcoe järvest lõuna pool ning seal elab alaliselt palju eestlasi. Samuti kuulub Jõekääru laste suvekodu ja selle maa-alal asuvad paljud eestlaste suvilad Georgina valla alla.

◊ Leicesteri Eesti Majas toimus kodus valmistatud veinide näitus. Veinid paluti kaasa tuua läbipaistvais pudeleis. Hindamine toimus kolmeliikmelise zhürii poolt. Võitjaile oli ettenähtud auhinnad.

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

koostööpreemia „Kuldne Merkurius". N. Liidu ajakirjandus mainis pidulikust tseremooniast osavõtnud kapitalistlike tegelaste hulgast ainsana Armand Hammerit, mis annab kinnituse tema eristaatusele Kremlis.

A. Hammer on venelaste arvates läänemaailmas nii tähtis ja mõjuvõimas mees, et Brezhnev kulutas isegi oma piiratud aega talle kohtumise võimaldamiseks. Selle austuseavalduse tasus A. Hammer kätte hiljem toimunud pressikonverentsil, kus ta kitsi ei olnud detente poliitikat propageerima ning Brezhnevi mõtteid populariseerima.

Ja nii rõhutaski see suurkapitalist, et Brezhnevi veendumuste kohaselt leidub Ühendriikides küllalt jõude, kes tahavad suhete normaliseerimist N. Liiduga, võidurelvastuse lõpetamist ja pingelõdvenduse jätkamist. See jutt ei ole midagi muud kui vene propagandafraaside kordamine. A. Hammer lisas omalt poolt, et president Carteri otsus paljude kaupade väljaveo keelustamiseks N. Liitu on tekitanud ameerika firmadele tohutuid kahjusid. Eriti on aga kaotanud „Occidental Petroleum", kelle kahjud Hammeri hinnangul ulatuvad 1,5 miljardi dollarile.

Kommunistidel on tõesti läänemaailmas häid sõpru, kes aitavad teed tasandada läänemaailma õõnestamisele ja kommunismi võidukäigule. Sellistel meestel nagu mõni aeg tagasi surnud Cyrus Eatonil ja Armand Hammeril on kahtlemata suuremad teened N. Liidu tugevuse tõstmisel ja sellega seoses ta maailmavallutamise plaanidele kaasaaitamisel kui mõnel tööliste hulka saadetud punasel agitaatoril.

AMI

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

All Languages Service
ALS
NOTARIAALSED TÕLKED
JA TÕLKIMINE ROHKEM KUI 70 KEELDE
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

1000 külapoiste heliplaati eesti kodudesse

Priit Aruvald ja Peeter Kopvillem vestlevad oma heliplaadist

Viimastel aastatel on olnud üheks populaarsemaks muusika-ansambliks Toronto eesti ühiskonnas „Külapoisid". Ei saaks ettekujutada Karavanipidustuse Tallinn paviljoni ja kahel viimasel aastal peetud Tallinn festivali ilma nende hoogsalt esitatud bravuursete lauludeta. Lisaks on neil jätkunud võimalusi ka teistel üritustel esinemiseks. Juba esimestel tegevusaastail oli soove nende lauludega heliplaadi järele, mis lõpuks möödunud suvel ka „Kalja Kapa Productions" poolt ilmus.

Heliplaadi on väljaandnud ja aranzheerinud Priit Aruvald ja Peeter Kopvillem. Mõlemad pärinevad muusikalisest perekonnast. Priidu ema Lydia Aruvald on tuntud muusikaõpetaja ja koorijuht T.E.S. Täienduskoolis, Peetri isa on samuti koorijuht ja paljude muusikaliste vestete autor ning esitaja Olaf Kopvillem.

Pojad on ehk astme võrra edasi-gi läinud ja katsetanud ka oma heliloominguga, millest näiteid on uuel heliplaadil.

Kaks „külapoissi", Priit Aruvald ja Peeter Kopvillem külastasid oma heliplaadiga allakirjutajat ja vestlesid siis nii ansamblist, selle tegevusest, heliplaadist ja natuke ka sellest, mis võiks tulevikus edasi areneda.

Noormehed seletasid, et „Külapoisid" organiseeriti 1974. a. A. Raudsepa poolt, kes ansamblile selle praeguse nime andis, sellega iseloomustades eesti kultuuriloos esinenud kunagist laulutegevust eesti külades. Esimene esinemine oli ka sama aasta Tallinn paviljonis ja ansamblisse kuulus 15 meest.

Aastate jooksul on arv aga kahanenud, jäädes lõpuks üheksale peatuma, kes ka uuel heliplaadil laulavad.

Küsides põhjusi, miks selline tagasiminek on johtunud, arvavad noormehed, et osa on vananenud, teised valmistavad ette karjäärile ja aega kõrvaltegevuseks on vähe. Kuid vajaduse korral on siiski grupp jälle kokkutulekuks valmis.

Menu esinemistel tingis mõtte laulude programmist valiku tegemiseks ja heliplaadistamiseks. Idee sai tõsiseks kolm aastat tagasi, aga ikka tekkis vabandusi edasilükkamiseks. Viimati leiti, et kui nüüd ei tee, siis jääbki tegemata.

Heliplaadil külapoiste, Martin Ahermäe, Priit Aruvald, Raimo Heyduck, Ülo Isberg, Peeter Kopvillem, Matti Lehesalu, Urmas Migur, Lembitu Ristsoo ja Valev Vastopä esitatud laulud on kõik P. Kopvillemi seatud. Ühe laulu puhul on ta kordamööda kuue pilliga meloodiat sissemänginud, ja see kõlab nüüd nagu olnuks orkester saatmas. Saatemuusika pillimeesteks on M. Ahermäe, A. Aruvald, A. Kivilo, O. Kopvillem, P. Kopvillem ja H. Tork.

Programmis on mitmete tuntud viiside seadeid, orginaalsed on kaks P. Aruvalla meloodiat, „Peolaul" ja „Kuulge Eestimaa pojad", lisaks on temalt sõnad „Tallinna teel" H. Lightfoodi meloodiale, andes neile Tallinna teel teemaga kodumaale lähendava tundelisuse. P. Kopvillemilt on „Nägin eile neiut" viis ja sõnad, koos Alar Kiviloga on aga sõnad „Inimesed tänaval".

Nende sõnade ja viiside autorlusega ongi noortel kurvad kogemused.

Alati on siin laulude autoreid esitatud nende oma esinemistel, ometi on teistes maades olevad lauluansamblid neid viise ja sõnu kasutanud ilma autorinime märkimata ja mõnel juhul on need koguni teiste töödena märgitud.

„Ega me neid kellelegi ei keelaks," arvab P. Kopvillem, „aga oleks tore kui keegi ütleks aitäh nende kasutamise eest."

Küsides, kuidas nende heliloming valmib, seletab Priit, et „istud maha ja viis ning sõnad hakkavad kokku tulema ja kogu asi valmib spontaanselt. Sellele muidugi järgneb viimistlemine." Samalaadiline olevat ka Peetri loomissaladus, aga viimistlemine võtvat omakordselt aega.

Rääkides uue heliplaadi sisust, on selle mitmekülgne valik tehtud aastate kestel esitatud lauludest. Osa neist on helilindistatud stuudios, osa aga elava publiku ees ühes Toronto lokaalis, kuhu kogunes helilindistamist kaasa elama 30 sõpra, kes plaksutamisega andsid helilindistamisele tõelise „Külapoiste" esinemise miljöö.

Noormehed ütlevad, et üldine reaktsioon nende heliplaadile on olnud väga positiivne, kuna heliplaadi kava on lõbus ja hoogne, kuid Peeter ütleb, et õnneks on sellel siiski küllaldaselt kõrge kvaliteet.

Gruppi kuuluvaist on varem olnud helilindistamise kogemusi Peetril, kui isa oma heliplaati valmistas ja Valev Vastopäl, kui ta skaudi-gaidi heliplaati tegi.

Selle populaarsuse tõttu on esimene trükk, 1000 heliplaati läbi müüdud ja teine tuhat saadi oktoobri esimesel nädalal kätte.

Esimene tuhat kattis just väljaandmise kulud, mis on tõusnud ja tõusevad iga päevaga üha kõrgemale. Aga kui senine edu levitamisel jatkub, siis jõuab teine tuhat paljude eestlaste kodudesse.

Teatavas ulatuses on levikule kaasa aidanud tänavuse suve sündmused. Heliplaat ilmus just Tallin festivali alguseks ja see oli hea juhus levitamiseks, kuna lisaks otsesele laulule, võis kaasahaarava laulu ka koju kaasa viia. Kuid üks osa eestlasi läksid Rootsi ja viisid külakostiks kaasa „Külapoisid" heliplaadi.

Ja tulevikuplaanid? Noormehed arvavad, et kui vaja, siis tullakse kokku ja lauldakse,

kuid uuele heliplaadile mõeldes on vaja umbes 14 uut ja head laulu, mis on siiski palju tööd.

Rääkides võimalusest Toronto televisiooni pääseda, teavad nad, et kanal 10 kaudu on üht M. Kopamehe tehtud videofilmi paaril korral näidatud, kus külapoisid laulavad kuus laulu, aga see on alati juhtunud peale kesköödja ainult juhuslikult on mõni eestlane sellele sattunud.

Selliste uudistega külastasid kaks külapoissi allakirjutajat, aga oma heliplaadiga võivad nad külastada kõiki eesti kodusid, tuues kaasa hoogsat ja meeleolulist eesti laulu.

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Tiina Kiik on mitmel korral eestlastele esinenud oma kontsertakordioniga. Viimati esines ta jälle T.E.S. sügispeol, esitades klassikalisi ja neile järgnevalt kergemarüütmilisi muusikapalasid.

Foto: Vaba Eestlane

Kiriku toetus prof. A. Võõbuse ingliskeelsele ajalooteosele

Täpselt 40 aastat pärast Eesti okupeerimist ning anastamist pidas EELK oma kirikupäevad paguluses Esto-80 raames Stokholmis. Mõned päevad enne seda oli peapiiskop K. Veem saabunud Augsburgi usutunnistuse 450 a. juubelipidustustelt Augsburgist, kus tema esines kaks korda pidustuste kavalises osas.

EELK sooritab vaikselt ent kindlalt oma ülesandeid, märgib peapiiskop K. Veem ajakirjandusele saadetud informatsioonis. Lähemate aastate tegevus ja selle üldsuund määrati kindlaks kirikupäevadel. Teisest paguluses peetud kirikukongressist võttis osa täpselt 80 isikut. Koguduste esindajaid ja saadikuid oli saabunud Argentiinast, Austraaliast, Brasiiliast, Inglismaalt, Kanadast, Lääne-Saksamaalt, Rootsist ja Ühendriikidest.

Üksikküsimustes kerkis esile prof. dr. Arthur Võõbuse kaheksaköitelisena kavandatud ajalooteos, mis sisaldab uurimusi eesti rahva elu kohta teise aastatuhande algusest tänapäevani.

Monumentaalsest teosest on jõudnud neli köidet tellijate kätte.

Viies köide saadetakse välja praegu, kuuenda köite korrektuuri loetakse, seitsmenda käsikiri seatakse trükivalmis ja kaheksas on koostamisel.

Iga köite ilmumiskulud on praegu ümmarguselt 15.000 USA dollarit. Kuna ei leidu kirjastajat, kes peaks väljaannet tasuvaks, ega jõukat toetajat, kes võtaks puudujäägi katmise endale, sest üksiktellimised ei kata kaugeltki mitte tegelikke kulusid, seisame ülesande ees mobiliseerida vabade eestlaste laialdase toetuse, et jõuaksime eesmärgile.

Pärast esitatud andmete arutamist kirikukongress otsustas ühel häälel paluda konsistooriumi et see pöörduks kõigi koguduste poole palvega, et need suunaksid jõulukorjanduse kogu ulatuses ajalooteose kulude katmiseks ja et nad kordaks seda kuni koguteose väljaandmise hind on makstud.

Kirikukongressi poolt arutatud, pooldamist leidnud ja peapiiskopliku nõukogu poolt redigeeritud kujul esitatud „EELK õpetajate abiliste seadlus" ja „Usuteadusliku Instituudi põhikiri" võeti vastu resp. kinnitati konsistooriumi täiskogu koosolekul.

Käimapandud kursused toimuvad seega nüüd seaduse alusel.

Kolmes paigas töötatakse ajakohase lauluraamatu saamiseks. Püüdlused jätkuvad koordineeritult eesmärgiga, et kirikulaulud esiotsa välja anda vihkude kaupa ja nootidega varustatult, mis on kohandatud tänapäeva koguduste lauluhäälele.

Peapiiskop K. Veem avaldab tänu kõigile, kes ühel või teisel viisil on toetanud kiriku tööd. Ta tõstab siinjuures eelkõige esile kogudusi ja nende organite liikmeid, õpetajaid, praoste ning konsistooriumi endiseid ja praeguseid liikmeid.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 19.... . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

KODUMAAL ÄKILISE SURMA LÄBI IGAVESELE UNELE LAHKUNUD ÕDE

LIIDIA SEPP'a

mälestab leinas

Puhka rahus
kodumaa mullas!

vend DANIEL KASE perekonnaga Torontos

MEIE SÜDAMLIK KAASTUNNE VANEMATELE NENDE POJA

HUDO TOOP'i

surma puhul

VERA KSENJA
LEA MART
CLAUS KARIN
IDA

ARMAST

HUDO TOOP'i

mälestavad leinas

VARJU REIO
REIN REIO perekonnaga
AMANDA KANN
PETER KANN perekonnaga
ARNE KANN abikaasaga

ARMAST ÕEMEEST

JULIUS KUSTIN'at

sündinud 11. mail 1910 Virumaal
surnud 27. oktoobril 1980 Virumaal

mälestab vaikses leinas

VAIKE PURGA

UNUSTAMATA ARMAST

HILLE LAHTMÄE'd

neiuna Suurkivi
surnud 23. oktoobril 1980 kodumaal

leinavad

ELLI ja EVALD

HEAD SÕPRA

RUDO SAIDLA't

mälestab

M. MARRAS

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

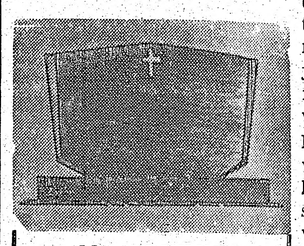

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Lõuna-Florida kogudus tähistas aastapäeva

12. oktoober oli Lõuna-Florida EELK pidupäevaks, nimelt toimus sel päeval koguduse teise aastapäeva tähistamine ja ühtlasi ka lõikus-tänupüha pühitsemine. Külalisõpetaja Andres Taul Torontost pidas vastava sisuga jumalateenistuse, meenutades ka meie Eestist lahkumise järjekordset aastapäeva. Jumalateenistust kaunistasid orelil Erich Allik ja soololauluga Anadie Allik.

Pärast jumalateenistust oli kirikusaalis kohvilaud kaetud koguduse nobedate daamide poolt. Koosviibimisel esitas Helmi Kaur lühiülevaate äsjalahkunud luuletaja Marie Underi eluloost ja kandis ette tema luuletuse „Mälestus ja tõotus". Samut oli kohvilauas võimalus vaadata fotosid, millised tehtud ESTO-80 ajal Stokholmis koguduse nõukogu liikme Evald Laagri poolt.

Õpetaja A. Taul koos abikaasa Eneriga viibisid külalistena esimees E. Malduri kodus ja külastasid ka Floridas asuvaid sõpru.

P.K.

Eesti nimega kohtualune

Bernards'i linnas New Jerseys on võetud vastutusele keegi Greta Suits, kes politsei andmetel oli tapnud oma isa ja ema — George ja Lisbeth Suitsu. Ta oli lasknud vanemad maha garaazhis, kus nad istusid autos. Greta Suits end süüdi ei tunnistanud. Kuna tal on aga „emotsionaalsed probleemid", tahetakse teda paigutada psühhiaatrilisse haiglasse läbivaatamisele.

Eesti kartoteekides New Yorgis on sellenimeline perekond tundmatu. Nad võivad olla kauaaegsete väliseestlaste amerikaniseerunud järeltulijad või ehk ka soome päritoluga ameeriklased. Greta Suits on 21 aastat vana.

VES

Toronto Eesti Baptisti Koguduse Noortekoor esines äsja Montrealis kahe kontserdiga — kanadalastele ja eestlastele. Pildil näeme koori Montrealis koorijuht Ch. Kipperi juhatusel laulmas.

Eestlased ja vabadusvõitlus

Väljavõtteid EKN-u endise esimehe Udo Petersoo kõnest

Alljärgnevalt esitame väljavõtteid Eestlaste Kesknõukogu Kanadas endise esimehe Udo Petersoo kõnest, mille ta pidas EKN-u peakoosolekul möödunud laupäeval Toronto Eesti Majas.

Ja nüüd oleme olukorras, kus asukohamaa valitsus võtab kuulda tõsiselt meie seisukohti ja teatud määral rajab mõningaid välispoliitilisi seisukohti meie ja teiste ikestatud rahvaste nõuetele. Siin ma mõtlen osalt Helsingi julgeolekuja nn. koostöökonverentsi, selle järelkonverentsi Belgradis ja nüüd vast-algavat Madriidi konverentsi. Nimelt, nagu teate, Helsingi konverentsil loodi kolm osa või kolm kategooriat, millede alusel jagatakse läbirääkimised. Esimene on relvastuse kategooria. Teine on teaduse ja kultuuri vahetamise kategooria ja kolmas on inimõiguste kategooria, või nagu see on tuttavaks saanud nime all — „the third basket"— . Selles kolmandas „korvis" või kategoorias aga ei leita koostööd. Esimesed kaks ei tekita erilisi konflikte, sest põhimõtteliselt on seal kokkulepped, vähemalt paberil, kergemad leida. Inimõiguste „basket" või kategooria aga tekitab suuremaid argumente ida ja lääne vahel. Lääneriigid, kaasaarvatud ka Kanada, ei ole seni näidanud meid rahuldavat resoluutsust oma nõuete esitamisel, aga fakt on see, et inimõiguste küsimus ja sellest lahutamatult ka enesemääramisõiguse küsimus — on siiski tulipunktis ja nagu võib oletada on need seda ka novembris algaval Madriidi istungil, kuhu muuseas lähevad ka meie esindajad nii USA-st kui ka Kanadast informatsiooniga, mis käsitab esmajärgus Eesti okupatsiooni küsimusi ja meie rahva nõudeid. See materjal on lisaks sellele, mida oleme juba ametlikult esitanud vastavatesse välisministeeriumi osakondadesse.

⊕

See ei ole mitte ainult EKN-u vabadusvõitlus, vaid see on meie ühiskonna, Eesti ühiskonna Kanadas vabadusvõitlus, sest ilma ühiskonnata EKN-u seljataga ja ilma ühiskonna panuseta, ei oleks meil esildisi Kanada välisministeeriumis, ei oleks meil trükiseid saata Madriidis väljajagamiseks maailma ajakirjandusele. Ja ma võiks isegi minna niikaugele ja ütelda, et ilma meie ühiskonnata ja läti, leedu ühiskonnata ja ukraina ning ungari ühiskonnata, ilma tshehhi ja poola pagulasühiskonnata, võibolla ei olekski olemas kolmandat kategooriat või „basketit" Helsingi konverentsi lõppkokkuvõttes. Inimõiguste ja enesemääramise õiguste küsimused on läänemaailmas üles tõstnud just pagulasrahvaste killud, kes samaaegselt meiega alustasid oma välisvõitluslikku ehk vabadusvõitluslikku tööd. Mõtelge ise, kas oleks üks keskmine kanadalane, või ameeriklane olnud küllalt huvitatud, et uurida ise olukorda raudeesriide taga ja siis veel tõsta nõudmisi? Kas oleks mõni Kanada valitsuse liige ise julgenud tõsta üles säärast delikaatset küsimust, nagu on seda Balti riikide okupatsiooni mittetunnustamise küsimus? Nad julgesid seda teha ja ka positiivselt läbi viia, teades, et neil olid seljataga suhteliselt küll väikesed aga intensiivsed ja iseteadlikud ühiskonnad Ida-Euroopast.

Meie ühiskonna teeb tugevaks üksmeel ja koostöö. Seda on näidanud viimased aastad. Nendel aastatel on loodud ka ülimalt tihedad koostöösidemed teiste rahvastega ning ühiselt oleme suutnud seda, mida varem pole suudetud. Ühiselt täiendame üksteise panust. Näiteks dokumendi koostamisel, mis valmis ukraina, balti ja valge-vene keskorganisatsioonide ühisel panusel, toetus Ukraina oma nõuetes Baltimaade juriidilisele olukorrale, kuna seal eksisteerisid pikemat aega vabariigid — juriidiliselt tunnustatud vabariigid 1918. aastast peale. Ukrainlastel säärase ulatusega juriidilist alust ei olnud. Balti riigid aga said ukrainlaste näol nende suure arvu tõttu tugeva jõu selja taha ja ühiselt valmis dokument, mis võib kunagi UN-is palju teha Balti riikide kui ka Ukraina tuleviku heaks. Samasuguseid aktsioone, välja-asteid ja koostöölist aktiivsust on arendatud tihedalt ka veel poola, ungari, tshehhi ja teiste rahvaste ühiskondade ning kesksete organisatsioonidega.

⊕

Vabadusvõitlus aga ei piirdu mitte ainult EKN-u tegevusega. Vabadusvõitlusega on seotud terve meie ühiskond ja selle tegevus. Ma olen seda paljudel kordadel varem öelnud ja ma ütlen seda jälle. Meie rahvuskultuuriline töö, mille alla kuulub pea kõik meie ühiskonna tegevus, on vabadusvõitlus. Ma ei hakka neid alasid üles lugema, te teate neid kõik sama hästi kui mina. Kuid kõik need alad kokkupanes toovad välja Ülemaailmsete Eesti Päevade kulminatsiooni. Sinna on kõik koondatud, mis meil on välja panna. Selleks töötame, selleks harjutame, selleks kulutame oma vaba aega. Ja see kajastub vastu ka suures osas maailmas. See muudab ebamugavalt närviliseks meie vaenlase, kes sõimab meid kõige ropemate sõimusõnadega, nagu oli seda näha sel suvel Rootsis. Selleks oli neil ka põhjust. Rootsi, kogu Euroopa ja eriti Lääne-Saksamaa ajakirjandus pühendas palju tähelepanu ESTO-80-nele ja eriti selle põhimõttele. Mitte võibolla niipalju kultuurilisele särale, kui just selle poliitilisele sihile, alla kriipsutades eestlaste vabadusnõuet oma kodumaale.

⊕

Mind paneb tõesti imestama milleks mõned isikud ja ringkonnad, mõned neist ka Kanadas, tahavad seada seda suurüritust küsimusmärgi ette. Nagu teame teatas ESTO-80-ne esimees väga ruttu, ilma teisi lähemalt konsulteerimisetta, et järgmised päevad tulevad Austraalias. Seda teatas ta ametlikult ja kategooriliselt laulupeo alguses. Nüüd aga, nagu lehest loeme, on Austraalia olukorra ees kus seal valitseb ilmne kahevahel olek. Loomulikult kui Austraalia resoluutselt ja üksmeelselt sooviks korraldada järgmisi Ülemaailmseid Eesti Päevi, annaks igaüks neile selle õiguse, sest oma panusega möödunud päevadel, on nad selle õigusega ära teeninud. Kui aga selgub, et ESTO-80-ne esimees ja mõned teised veel tahavad pidustusi mingil põhjusel sinna suruda ja selle tagajärjel need ebaõnnestuksid, siis on see suurim kuritegu meie vabadusvõitluse ja üldse eesti rahva vastu. Ma loodan, et Kanada ühiskond ja eriti kavaandvad organisatsioonid tõsiselt arutaksid seda olukorda ja ka vastavad seisukohad selles suhtes teatavaks teeksid.

⊕

Ma lõpetan oma sõnavõtu vaatega lähemale tulevikule ja nimelt poole aasta pärast toimuvatele EKN-u järjekordsetele valimistele. EKN-u töö oleneb kahest asjaolust: meie ühiskonna panusest ja liikmetest, kes selle organisatsiooni moodustavad või õigemini isikutest keda meie ühiskond sinna valib ja kui suureulatuslikult ta valimistest osa võtab. Praegu on aeg hakata mõtlema eelolevatele valimistele. Mida suurem on kandidaatide arv, seda suurem on valijate osavõtt ja seda tõhusamaks kujuneks sellele järgnev vabadusvõitluslik töö. Oleks äärmiselt positiivne, kui meil oleks saja kandidaadi ringis ja neist siis pooled sisse valitakse

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159

R. S. KANE

Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

GARDENIA

FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevalk, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eesti üritused toimugu Eesti Majas

Esmaspäeval, 27. oktoobril toimus Eesti Maja poolt organiseeritav Toronto eesti organisatsioonide tegevuskalendri koostamine. Koostöövaimuga ja sõbralikust koosolekust võttis osa üle paarikümne eesti organisatsiooni esindaja.

Pärast kalendri koostamist, võtsid sõna Eesti Maja esimees O. Piil ja abiesimees A. Sepa. Esimees selgitas Eesti Maja tuleviku küsimusi, eriti eesti rahvusliku kodu majandamise probleeme. Selleks on vaja rohkem noori kaasa tõmmata, et kõik eestlaste üritused toimuksid Eesti Majas. A. Sepa soovitas, et ka perekondlikud koosviibimised toimuksid Eesti Majas, milleks Eesti Maja on ju ehitatud.

E. Salurand soovitas ka akadeemilistel organisatsioonidel Eesti Maja ümber koguneda ja katsus leida võimalusi noorte tegevuse Eesti Maja juurde toomiseks.

Ukraina õppetool Toronto Ülikooli

Ukrainaaineliste teaduste õppetooli avamiseks Toronto Ülikoolis saadi luba möödunud aastal. Selle pidulik avamine toimus 22. oktoobril s.a. piduliku avaloenguga University College aulas, mille pidas õppetooli juhataja prof. Paul R. Magocsi, kes varem töötas Harvardi Ülikooli juures ukraina teaduste lektorina.

Loengule järgnes bankett Hart House'i suures saalis, millest võttis arvukalt osa õppejõude Toronto ja teistest ülikoolidest, Kanada avaliku elu tegelasi, Ukraina ja teiste rahvusgruppide juhtivaid isiksusi ja konsulaaresindajaid. Tervitussõnavõtuga esines Toronto Ülikooli president James M. Ham ja peakõnelejana endine mitmekultuurilisuse minister Norman Cafik.

Õppetooli finantseerimiseks pani ukraina ühiskond kokku oma sihtkapitali kaudu poole kogu eelarvest ja teine pool saadi Kanada valitsuselt. Ukrainlasi on Kanadas umbes 600,000, Torontos asub neid 80,000. Teiseks ukraina-aineliste teaduste õppetooliks Põhja-Ameerikas on Harvardi Ülikool.

Eestlasi esindas avatseremoonial E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Andres Küngi raamatu sisu „Vabadusraadio" kaudu Eestisse

Hiljuti ilmus tuntud Rootsi ajakirjaniku, eestlase Andres Küngi kauaoodatud ingliskeelne raamat „A Dream of Freedom: Four Decades of National Survival Versus Russian Imperialism in Estonia, Latvia and Lithuania, 1940—1980". Selle Balti riikide praegust olukorda tutvustava teose andis välja kirjastus Boreas Inglismaal. Andres Küngi raamatud, mis jutustavad Eesti ja teiste Balti rahvaste praegusest raskest olukorrast, on varem ilmunud rootsi, saksa, islandi, soome, läti ja eesti keeles.

Münchenis asuva „Vabadusraadio" (Radio Liberty) eestikeelsed saated alustasid selle Küngi värske raamatu kokkuvõtlikku edasiandmist seeriaprogrammina eesti keeles kuulajatele kodumaal, selleks et ka seal saaks teatavaks, kuidas välismaal elavad eestlased tutvustavad maailma üldsusele Eesti praegust olukorda.

Eesti Invaliide Toetava Naisringi Moenäitus. Pildil vasakult: Elva Palo, Maiki Andre-Lupp, Tiina Lomax, Eve Kübarsepp, Mervi Polli, Anne Pajuaar, Pia Kiilaspea, Marta Tiido, Ivi Kiilaspea, Anne Jõgi, Tiiu Roiser, Linda Kukk, Emma Karuks, Ellen Valter, Helgi Sooaru, Linda Saarniit, Linda Liigand, Vivian Sepp.

Foto: E. Liigand

„Oli tõesti ilus moenäitus..."

Tähelepanekuid Toronto Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäituselt

Eesti Maja suur saal jääb varsti kitsaks moenäituste korraldamiseks, niivõrd palju huvi oli inimestel Toronto Eesti Invaliide Toetava Naisringi üritusele kaasa-elamiseks. Tänavuseks peakorraldajaks osutus Elna Palo, kellel õnnestus küllaltki hästi kogu moepilt teatavasse raami suruda, nii et see jättis ühtlase mulje ega mõjunud laialivalguvalt.

Kas tuleb üldpildi ilme tänavusest liibuvast sirgelt siledast joonest, mis mõningate hõljuvate seelikutega vaheldusrikkamaks on tehtud, Elna Palo isikliku maitse suunast või olid näpunäited antud isegi vana moe-veterani Marta Tiido poolt — igatahes tänavune moenäitus kandis tugevat noorema põlvkonna pitserit ja see oli küllaltki hästi tehtud ning meeldis ka kõikidele vanemate generatsioonide esindajatele.

Näitus toimus kolmes osas, olles seotud lühikeste vaheaegadega.

Esimesel neist laulis M. Niinvee südamlikult rahvapäraselt armastatud laule.

Nägusa lavapildi eest oli hoolitsenud skulptor ja kunstnik A. Mihkelsoo ning meeldivat moe-muusikat serveeris G. Iltali orkester. Usinad daamid V. Lindemani kui esinaise korraldusel teenisid külalisi kohvi ja kookidega. Noor kommentaator M. Andre-Lupp paelus oma selge häälega.

Tulles nüüd moenäituse juurde, siis alustati seda traditsiooniliselt tänava-riietusega. Siin olid mitmed nägusad jakid-seelikud või õigemini pulloverid, rida praktilisi igailma mantleid ning sügise- ja talvekleite läbisegi.

Tähelepanuäratavaks võiks ehk nimetada ploomivärvi kostüümi veidi heledama pluusiga, esisel spiraal volang, just oma eriliselt puhtalt joonistatud silueti tõttu.

Siis mitmed nooruslikud kübaraga täiendatud suvemustrilised kleidid. Eriti nägus oli õrn-roosakas pikavarrukatega kleit, voltidega ees ja taga. Siis tütarlapselik tumesinine kleit täiendatud kauni pitskraega . . . igaks kella-ajaks kaunis kleit.

Kokteel-kleitidest oli kõige mõjuvam must-valge inglivarrukatega kleit nagu neid kantakse lõunamere saartel.

Mitmed mustad kleidid olid elegantsed — must klauni-rüüsiga, siis veel must üleni peene joonvoldiga ja kitsa valge ilustusega käisel ja kaelusel. Silma torkasid ka tumelilla tütarlapselik kleit oma volang varrukasuudmega ning neljanurkse õlavolangiga, vanaroosa kleit keepvarrukatega, pruun kleit rüüs-varrukatega ja V-joones seljadekolteega, mitmed kaarjalt lõigatud seos-seelikud, paar spordikostüümi, lindudega seelik ja bikinid.

Seelikute ja kleitide pikkused varieerusid kergelt kuid üldine pilt eelistab ikka veel pikemat õmblusjoont üle põlve.

On hakatud kasutama rohkem volange ja rüüse ning üsna meeldival viisil — mitte ülekuhjatult vaid puhta joonega, seal, kuhu nad hästi sobivad. Esimesel poolel nägime veel mõnda pikka kleiti ja neist oli tõenäoliselt kõige elegantsem säravroheline kootud kleit. Omapärased olid liblika moodi erk-kollane kleit, mis sarnanes stiliseeritud Madame Butterfly kimonole ja elegantne valge seosega pluus musta pika pruunja sametseelikuga. Lühematest kleitidest oli veel silmatorkavalt ilus mahedalt õrnroheline kleit.

Õhtune õhturiietust tulid kasukad Furs by Finn poolt. Siin oli kõige silmapaistvam lumivalgest karvast jakk, otsekui karunahast tehtud aga lumiselt puhas. Teki moodi vateeritud mantel oli vene stiilne ja peale naaritsa- ning rebasenahast kasukate oli rohkelt nahkmantleid nii seemis- kui tavalisest mustast nahast.

Õhtukleitidest säravaim oli haapsalu räti moodi kootud valge pitskleit.

Kahju ainult, et õmbleja oli valmistanud esiserva pikema, mis häiris pisut silma-ilu mõõte. Huvitav oli tumeroosa kleit mustaga, koheva ülalosaga, samuti mitmed liibuvad tumelillad ja helelillad kleidid. Dekolteed varieerusid, kuid kõige rohkem näeb V-lõiget seljal ja ees. Kuid oli ka teisi variante. Suured gala-tualtetid puudusid peaaegu täiesti ja esitati peamiselt lihtsamaid pidukleite, mis mõjusid nooruslikult.

Üldse oli näitusel rakendatud rohkelt noori ja nooremate ideesid, mis on ülimalt tere-tulnud meie ühiskonnas.

Modellidena esinesid Anne Jõgi, Emma Karuks, Ivi Kiilaspea, Linda Kukk, Eve Kübarsepp, Linda Liigand, Tiina Lomax, Silva Palo, Anne Pajuäär, Meeri Polli, Tiiu Roiser, Linda Saarniit, Vivian Sepp, Helgi Sooaru, Marta Tiido ja Ellen Valter. Tegelasi tänati punaste roosidega ja inimesed publikust avaldasid oma arvamist sõnadega: „Oli tõesti ilus moenäitus!"

TIINA TUVIKENE

„Aegade suurim söömaaeg"

12 kokka tegid 7 päeva toitu ESTO-80 Rahvapeo külalistele

Rootsi ajalehed nimetasid ESTO-80 rahvapidu „aegade suurimaks söömaajaks Stokholmis". Kuidas sellega asjad olid tegelikult? Messirestoran annab nüüd üksikasjaliselt aru sellest hiigelsupeest, mida eestlastele serveeriti. Arvud on tõepoolest imponeerivad, nagu järgnevast ilmneb.

Kohal olnud 4.856 külalisele toidu valmistamiseks töötasid 12 kokka 7 päeva, laudade ettevalmistamiseks 4 inimest 3 päeva, katmiseks töötasid 110 ja ettekandmiseks 200 kelnerit, jooke müüsid 42 inimest.

Sama impomeerivad on arvud muus osas:

toiduks tarvitati 900 kg põhjapõdraliha, 800 kg lõhekala, 270 kg sissetehtud heeringat, 950 kg räimi, 147 liitrit hapukoort, 400 kg kartuleid, 280 kg majoneesi, 50 kg spinatit, 30 kg tilli, 225 kg salatit, 200 kg õunu, 218 kg sidruneid, 140 kg jõhvikakeedist, 150 kg pohlakeedist, 60 kg kõrvitsasalatit, 600 liitrit maasikaid, 200 liitrit vahukoort, 70 kartongi juustukooke, 9000 võitaignarulli jne. jne.

Kuidas läks jooke? Aruanne ütleb, et ära läks 4000 napsi, 1960 klaasi likööri, 3600 minipudelit wiskit, 1960 klaasi konjakit, 1440 klaasi dzhinni ning veini, õlut, lauavett, mahla jne. 18.120 pudelit. Kohvi joodi 900 liitrit.

Laudade katmiseks kasutati 1869 meetrit linamaterjali, 10.000 servjetti, 5000 söögi- ja 6000 vähemat taldrikut, 4400 kohvitassi jne.

Pidujäätmete mahutamiseks läks üle 400 suurt plastist jäätmekotti. Peo järeltööd võtsid 1876 tundi.

Niisugune oli siis „aegade söömaaeg", eestlaste rahvapidu Estol. Ei ühtki korrarikkumist ega probleemi. Kõik olid rahul: pidutoimkond Eldor Vellistega eesotsas, messirestorani juhtkond ja personal, eelkõige aga 5000 peost osavõtjat.

(EPL/K).

Eesti Teaduslik Selts Rootsis alustas oma ettekannete koosolekutega korp Sakala ruumides. Prof. Gustav Ränk pidas ettekande hiljutisest soome-ugri kongressist Turus.

Tunne oma kandidaati

Valimiseelset propaganda-materjali jagatakse Torontos neil päevil rohkem, kui neisse süveneda jõuaks.

Peamiseks vaatlus-, huvi- ja kõnealuseks on Toronto linnapeakandidaadid, praegune linnapea John Sewell ning linnanõunik Art Eggleton. Viimasele eeldatavasti kaldub etniliste minoriteetide toetus.

Eestlased, kes elavad Ward I-s, St. Clair W-st lõunasse kuni Lake-Shore Blvd.-ni, Dundas W., Parkside Dr. Keele, High Park Ave. ja Windermere vahetus läheduses, peaksid aga linnapea valimisinnus veel erilist tähelepanu omistama oma ringkonna koolivoliniku-kandidaatidele.

Neist on ukraina päritoluga Al Chumak meie täienduskoolide ringkondadele ja juhtivatele isiksustele juba aastaid hästi tuntud oma tõhusa abi, informatsiooni ja toetusega.

Oma tugeva ja taganematu hoiakuga on ta võitnud nii etniliste ringkondade poolehoiu kui ka meedia väga sagedase ning positiivse tähelepanu.

Al Chumak on ise kahe lapse isa ning seetõttu haridustegelasena eriti pürgiv, valvel ja tulevikule mõtlev. — „Meie laste haridus täna on meie tugevus homme", on Al Chumak'i seisukoht ja juhtmõte.

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine.
Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 832-2238 ja 884-4558, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

SOOJAVEEKÜTTED
uued ja parandamine ● ÕLI ja GAAS
ROLAND KULLIK — Tel. 275-1280

PAUL'S GARAGE (endine Baltic)
125 Blake St. Toronto (Danforthist lõuna pool, Pape ja Jones vahel. Ära keerata Strathcona Ave.)
MOOTORI-, KERETÖÖ, VÄRVIMINE
TEEFON 463-9505

Danish Custom Furniture
Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad
OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT
A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

AINO KAING
Nüüd on aeg korraldada
PUHKUSREISE LÕUNASSE
Helistage 757-5080

Remenyi house of music

TORONTO PARIMAD MUUSIKALISTE INSTRUMENTIDE SPETSIALISTID.
PEENEMAD JA PARIMAD KLAVERID JA TIIBKLAVERID.
210—230 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M5S 1T8
961-3111

ESTO-80 MÄLESTUSTE VÄÄRIKA SÄILITAMISEGA KINNITAME OMA USKU MEIE MAA JA RAHVA HELGEMASSE TULEVIKKU!
Lausub Käbi Laretei ilmumisel olevas teoses
ESTO-80 PILDIS JA SÕNAS
Ilmus:
8 ESTO-80 POSTKAARTI
suuruses 15x21 cm (A5) formaadis Rein Välme valikul.
Hind $10.—
ESTO-80 MÄLESTUSKASSETT
Stockholmi Eesti Ühingu lähiraadio materjalist, koostanud Tarmo Sepp ja Alex Milits. Pooleteisetunniline kavalkaad ESTO-80 sündmustest sõnas ja muusikas. Osalejaile meenutamiseks — mitteosalejaile teadmiseks!
Hind $15.—
Selle kasseti omandamisega toetate eesti raadiot!
Ilmumas:
ESTO-80 PILDIS JA SÕNAS
Värvitrükis, albumi formaadis, eesti, rootsi, inglise ja saksakeelse tekstiga.
Toimetus: Endel Kõks, Alex Milits, Juhan Mägiste, Tarmo Sepp ja Rein Välme. Ilmumise aeg nov. k.a.
Raamatukauplusehind peale ilmumist ca. $50.—
Ettetellijate nimed jäädvustatakse selles olulises ajaraamatus.
VÄLIS-EESTI
Box 2171, 103 14 Stockholm, Sweden
Saatke mulle ilmunud ja ilmumisel olevatest:
---- ESTO-80 MÄLESTUSKASSETT $15.—
---- ESTO-80 PILDIS JA SÕNAS $30.—
---- 8 ESTO-80 POSTKAARTI $10.—
Kokku $ .....
saadan Overseas Money Order'iga.
Nimi .....
Aadress .....

SPORT

Laskurite meistrivõistlused

Korraldati Seedriorul 4. oktoobril

Seedrioru Laskurklubi korraldusel toimusid järjekordsed Kanada eestlaste meistrivõistlused 22 kal. püssist laskmises 4. oktoobril. Hommikul võistlustele sõites paistis ilm laskmiseks üsna soodne. Temperatuur üle 12° ja kerge muutliku tuulega, tõotas keskpärast võistluse ilma. Võistluse alguseks, mis oli ettenähtud kell 10 hommikul, oli elavhõbe langenud aga 7—8°-le ja ka tuule keerutused olid muutunud valjemaks. Ehkki igaüks püüdis teha oma parema, jäid tagajärjed erakordselt madalateks. Lamades võistlus oli eriti tasavägine kus ainut üks silm lahutas esimese ja teise koha.

Kohtunikkudel C. Rajametsal ja J. Reinojal tuli märklehed mitmel korral üle kontrollida, et võitjat selgitada.

Tagajärjed:

Inglise matsh. (60 lasku lamades):

1. K. Trei 574 silma.
2. U. Robi 573 silma.

Kolmest asendist, 3 x 40 lasku:

1. E. Gering (379, 318, 362) 1059.
2. E. Tiilen (376, 312, 355) 1043.
3. K. Trei (381, 260, 342) 983.
4. U. Robi (385, 274, 310) 969.
5. A. Pakker (375, 265, 313) 953.

Asendite järjekord: lamades, püsti, põlvelt.

Noorte kl. (60 lasku lamades):

1. R. Saar 500 silma.
2. A. Tamm 466 silma

Sihtasutus Seedrioru igavesti rändava auhinna kolmest asendist laskmises võitis E. Gering. Seedrioru Laskurklubi rändauhinna võitis jäädavalt samuti E. Gering. Noorte klassile oli väärtusliku auhinna annetanud pr. Ivask, mille võitis Robert Saar.

Samale võistluspäeva õhtule oli ettenähtud Seedrioru Laskurklubi korraline peakoosolek, mis peeti E. Tiileni suvemajas. Koosolek, tegevus- ja majandusaruanded ärakuulates, kinnitas kõik esitatud kujul üksmeelselt. Juhatus valiti tagasi endises koosseisus. Esimees: C. Rajamets, sekretär E. Tiilen ja ametita liige U. Robi.

Koosolek otsustas, et järgmised s.o. 1981. a. meistrivõistlused tulevad ajaliselt varem korraldada, kuna oktoobrikuu ilmad on tavaliselt ebasoodsad laskmiseks.

Laskurite suurim tänu anhindade annetajatele, kohtunikkudele ja pr. L. Tiilenile nende vastutulelikkuse eesti laskurite abistamisel.

K.T.

RISTSÕNA NR. 1044

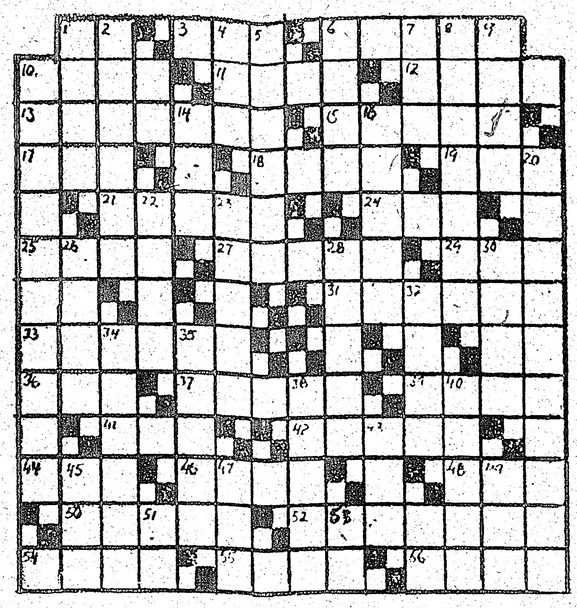

Põikread: 3. Merelind, 6. Kuulus taim, 44. Eesti helilooja, 46. Looma häälitsus, 48. Meelekoht, 50. Kange jook, 52. Pealinn Aafrikas, 54. Metall, 55. Lääne vastassuunas, 56. Magades.

Püstread: 1. Siseelund, 2. Koht Peipsi ääres, 4. Avaus seinas, 5. Ametimees Vana-Roomas, 6. Ehitusmaterjal, 7. End, vald Harjumaal, 8. Raske valik kahe asja vahel, 9. Prantsuse kirjanik, 10. Kanada provints, 14. Isiklik asesõna saksa keeles, 16. Naisenimi, 20. Seal toimusid hiljuti suured pidustused, 22. Maksunõue, 23. Neegrihõim Aafrikas, 26. Takistus, 28. Tsaari käskkiri, 30. Mehenimi, 32. Korrapärane paigutus, 34. Omaaegne spordiselts Pärnus, 35. Eesti kunsti suurmeister, 38. Soome kirjanik, 40. Pühapilt, 43. Riik Aasias, 45. Lahtine kohta, 47. Nõnda, 49. Mulla pisiosake.

SILPRISTSÕNA LAHENDUS

Põikread: 1. Sarvesai, 3. Veski, 5. Roovik, 6. Mali, 8. Leo, 10. Viisa, 12. Sako, 14. Tapa, 16. Malaka, 18. Hingevalu, 20. Mähe, 21. Lehe, 23. Hera, 24. Suvaline, 25. Talu, 27. Lase, 28. Maru, 29. Nelisada, 32. Maroko, 35. Lima, 36. Veste, 38. Tüli, 39. Nepal, 41. Hapu, 43. Torma, 44. Juga, 45. Kanarbik.

Püstread: 1. Sarvik, 2. Saima, 4. Kile, 5. Roosa, 7. Lisa, 9. Otava, 10. Viibe, 11. Kalla, 13. Kohin, 15. Palusalu, 16. Mahe, 17. Kalevala, 19. Geto, 20. Mära, 22. Helisema, 23. Heli neli, 25. Taru, 26. Võsa, 28. Mako, 30. Limane, 31. Daves, 33. Rohi, 34. Pali, 37. Teha, 38. Tüma, 40. Palju, 42. Puka, 43. Torbik.

Spordiuudiseid kodumaalt

„Tööjõureservide" nimelisel meistrivõistlustel heitis Helgi Parts ketast 63.70, mis on ainult 30 sm vähem Elju Kubi nimel olevast Eesti rekordist.

*

Helsingis toimusid Tartu ja Helsingi ülikoolide vahelised iga-aastaseks kujunenud kergejõustikuvõistlused. Eesti sportlasist said paremaid tulemusi J. Jessin ja G. Organov, kes 100 m jooksus saavutasid 10,5. 400 m jooksus saavutasid kaksikvõidu G. Organov ja Aivar Ojastu, ajad 48,2 ja 48,7. Henn Piirisild hüppas kaugust 7.00, Maime Kalle jooksis 400 m ajaga 57,1. Üldvõit kergejõustikus läks Helsingi üliõpilastele. 1961. a. alates on võistluste programmi kuulunud ka korvpall ja seekord oli selle võitjaks Tartu Ülikooli meeskond tagajärjega 82:72. Parimad korviheitjad olid Teet Laur ja Tõnu Lust.

Gaid- ja skautmalevate orienteerumispäev

Gaid- ja skautmalevate orienteerumisepäev korraldatakse 8. novembril Torontos Morningside pargis, mis asub Scarboroughi linnaosas (Ellesmere Rd. ja Morningside Ave. lõuna-laane nurgal). Kogunetakse pargi peamaja juurde kus kella 10-st hommikul kuni kella 10.40 toimub registreerimine. Start on kell 11 e.l. ja lõpp kell 1 p.l. Koha peal toimub ka auhindade üleandmine ning toitlustamiseks on ette nähtud soojad vorstid, saiad ja mahl. Osavõtumaks on 1 dollar. Osa võtavad nii gaidid kui skaudid järgmistes klassides: hellakesed, hundud, gaidid, skaudid, vanemgaidid ja vanemskaudid. Orienteerumine on individuaalne, üksuse juhi eriloal on võimalik moodustada ka gruppe, 3 osavõtja suuruses. Hundud ja hellakesed võtavad osa võimete kohaselt: kas individuaalselt või grupis.

Bussid liiguvad: Lawrence Ave. East, Morningside Ave. ja Ellesmere Rd. Pargis on suured parkimisväljakud. Vanemad võivad orienteerumist jälgida või veeta aega Lawrence Ave. ja Morningside Ave. nurgal suures äritsentrumis.

Rootsile oma satelliit

STOKHOLM — Rootsi on otsustanud ehitada oma esimese satelliidi, millele on nimeks antud Viking. Seda kasutatakse maa magneetimõjude uurimiseks. Satelliidi hinnaks on ca 25 miljonit dollarit. Rakett kaalub 550 kg, selle laius on 1,9 m ja kõrgus 0,5 m. Lapik küju valiti selletõttu, et satelliiti oleks võimalik maa orbiiti saata samaaegselt palju suurema Spot-satelliidiga Euroopas valmistatud Ariane-raketi abil.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Arvo Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	26.—	$1.—
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	3.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Enn Nõu — VASTUVETT	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Karin Saarsen — LOHENGRINI LAHKUMINE	4.50	30
Herbert Salu — UTOOPIA JA FUTUROLOOGIA	4.50	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Leho Lumiste — ALAMUSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

ASTA WILLMANN

Seal kus voolab Amazonas

16.

Kõige üllatavam kauni mantli juures on aga selle üpris eksootiline krae — ei teps hermeliin või soobel vaid omamaistest linnusulgedest kuldkollane krae! — nii sügavalt brasiiliapärane ja ka valitsejapärane, kes julges ja tahtis olla brasiillane. Ka kroon, kullast ning traditsionaalne kujult, 639 puhtalt hiilgava teemandi ja 77 pärliga, on midagi erakorraliselt, võiks koguni öelda — tagasihoidlikku ja seetõttu ka maitsekat. Ning naerda pole siin millegi üle, naerma puhken taas väljas kus silme alla jääb keisri süsimust „paravoss", s.t. vedur, palee kõrval murulapil, pisike kui priimus, ent küljel hiigelsuured tähed, mis annavad kokku LEOPOLDINA — Brasiilia esimese empressi nime! Milline kontrast kuninglikus orbiidis!

Kui samba muutub tantsujõeks

Haa — täna õhtul siis samba, too kõige brasiilialikum eksootika, mille rütmid ulatuvad teabkuhu aegade põhja musta mandri südames teispool Atlanti, saades siitmaiseiks mustade orjade öise tantsu, batuque, trummilöökides, kujunedes ajapikku tänapäeva sambaks. Veebruari karnevali ajal tantsitavat seda Rio tänavail lausa deliiriumini, eneseunustuseni, meeltekaotuseni, südamerabanduseni ...

Algab see kõik kui Amazonas, süütute tantsu-pisiojadena siin-seal linnaosades, laatudes ent teepikku päratult voogavaks värvikirevalt ürgseks tantsujõeks. Noh, ööklubi seinte vahele midagi sellist ju teabmis ulatuses ei mahu, ent rütmid on rütmid ja kostüümid kostüümid. Ja pealegi, oleks elamuseks näha noid kuulsaid Riotüdrukuid, noid soojalt pruuni nahatooniga mulati kaunitare, maailma sensuaalsemaid, nagu kinnitatakse, kes siia mehi igast ilmakaarest kui noodaga kokku tõmbavad. Tühja kah, et endal juba kuus aastakümmet seljataga, eks inimene õpi ju niikaua kui ta elab ja kui tarkust enam omal vaja ei lähe — on ta ju üpris kenaks asjaks nooremaile edasi anda, ükskõik kas nad selle vastu võtavad või ei — aga vähemalt näevad, et ega see vanem põlv oma kogemustelt olegi nii väga notakas ja dogmaatiliselt puritaanlik ... arutan lustakalt, loksudes kongressi bussis Copacabana poole.

Samba klubis

Sissekäik sambaklubisse pole suurem asi, mingi kangialune ja kulund vaibaga trepp üles; lauad saalis on imetillukesed, mis ju nisukeses kohas arusaadav, ent ka nii tihedalt kokku lükit, et tuleb nende vahel käia üpris karskelt, põlved koos. Mõni aeg hiljem, kui oleme juba pisut õhtust võtnud, mis sellises paigas ei saa olla ega ole kah muud kui kulinaarne katastroof ning arvatavasti penlastele erakorraliselt kuidagi kokku soperdet, asub ametisse orkester — tillukesel poodiumil, nimelt, mis ilmselt on mõeldud ka tantsupõrandana.

Noh aga ega's samba ole valss, vaid enam nagu „uhmri tants", püüan endale asjaolu selgitada. Ja siis läheb lahti — kõige võimsamais detsibelides, milles pihustub trummide originaalne suggestiivsus, nii et kliriseb kildudeks ka tantsu substiilselt transsi meelitav rütm. Aga ega näi tantsijailgi, s.t. klubi külalistel, olevat aimu sambast, igaüks keerutab keha või selle alumist poolt kuidas aga pähe lööb või kuidas see kellelgi keerutada annab.

Meeli tuimestav akustiline vulgaarsus ja koreograafiline ignorants kestab igemale kolm tundi ja ei leevenda seda ka ultraviolet valgus, lüües heletama meeste valged särgiesised ja mansetid, iga valge riba, hammaste readki avat huulte vahel — ja avat on nad tugeva füüsilise pingutuse tõttu peagu kõigil — aga oh häda — reetes seejuures ka millised ehtsed ja omad ning millised ei enam kui kunstlik „poekraam"! — ning viimaseid ep olegi nii väga vähe.

Küllalt! — otsustame lahkuda. „Kohe algab show, variedades!" karjatab peakelner all ukse juures, nähes seesugust karja minejaid, silmad endal kohkumusest ümmargused kui öökullil. „Ei huvita." — „Kuidas, ei huvita? Me pole veel elus ühtegi kohand, keda meie show ei huvita! Millised tüdrukud, kui te teaks! Milline erakorraline, jäähh — espectàculo!" Ta seisab ukseavas, käed laiali nagu tol kujul seal Corcovadol, ainult selle vahendiga, et ingliskeel on tal mõnevõrra suus ja silmad vaat' et nördimusest pisarais. Alistume ja marsime tagasi üles.

Vulgaarne show

Vulgaarsemaid showsid, mis elus nähtud, ka nende meelest, kes elus näind kaugelt enam kui mina! Neidude „soepruun sensuaalsus" osutub üpris tahumatuks seksile viitamiseks; kostüümidki pole enam kui, noh, kaks „vaimulagedat" kingpaela, üks üleval, teine all, ei aita ka piht ja saledad säärad, kuigi need silmapettena näivad veelgi saledamad kõrgekontsaliste, paaritolliste taldadega kingades. Mis puudub on lihvitus, esinemisoskus, see kelmikalt erootiline elegants, võimeline tekitama subtiilset närvikõdi, pöörates „patu" nõnda, vaat' et selgeks vooruseks, ning üle selle puudub konferansjeel ka veel alumine kuuenõõp, rääkimata naljust, milledel „iga kant lõikaks" — nagu nad, näiteks, lõikavad siin linnas Hans Sterni juveelidel. Lühidalt — oleme sattund taas ärri, millel nimeks „Desireè", himu, iha, kus kalli raha eest püüakse müüa odava meelelisuse juveele. Nojah, ent aga Rio pole selles suhtes ainuke koht — üksnes meie ootused ja samba kõmu olid kruvit vast ehk liiga kõrgele, ja seda, arvatavasti, hinna tõttu, mille eest oleksime endile New Yorgis võind lubada õhtu missuguse!

Neil asjaoludel kujunebki õhtu kõrgpunktiks, vähemalt meile, brasiilia-omaste muusikariistade demonstratsioon, seda enam, et üks neist, „berimbau", on igapidi muistne eesti „jauram", ühe keelega, suure vibu kujuline pill, mille alumises otsas mingi topsik krõbiseva sisuga, siin aga kirevaisse triipudesse maalit kalabashi koor. Seetõttu istungi äkki otsegu kahes üpris erinevas maailmas korraga: vaimusilma ees plõnnib pilli heledalakaline eesti noormees mustas talupoja vammuses ja põlvpükstes, lihaliku silme all ent plõrrab sama pilli keegi tumeda naha- ja lakaline vaat' et täitsa alasti!

Kuulsas Rio Dzhoki Klubis

Nädal Rios hakkab jõudma lõpule, läbi teha pole enam kui vaid veel üks seltskondik õhtu kuulsas Rio Dzhoki Klubis. Saab siis näha, milliseks kujuneb nali seal ...

Hoone on paleelik ja mitmekoruseline, eriklassis restoraniga igal korrusel, terrass-restoranist kõige kõrgemal, püstijalu, õllebaarini ja „kuumade koerte" letini kõige madalamal. Üleval, restorani taga, on vastuvõttudeks tore siseruum. Võiduajamised toimuvad igal neljapäeval ja nädalalõppudel. Rahvast on murdu. Ent esimesel pühapäeval augustis, Grande Premio Brasil'i puhul ilmub välja Rio kogu koorekiht, riigi presidendiga eesotsas, lüües paiga nii juveelide kui medalite särasse.

Täna, niisiis, ei sära siin suurt midagi. Vaatame ära paar-kolm võidujooksu, hobused on toredad ja kebjakad, rohkem ma neist ei tea ning õnnemängija pole ma vere polest teps mitte — nii et ei mingit elevust. Võidujooksu vaheaegadel kõnnin ringi ja vaatlen inimesi — ja see on põnevam. Ent siis käib läbi penlaste pere sosin, et hakatakse „serveerima". Tõsi, vastuvõtu ruumis liiguvad kelnerid, kandikud klaasidega käes.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 862-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 690-5772
Teeme uusi ja parandame vanu
nii linnas kui ka suvilates

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside
alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne
pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

Something to think about...

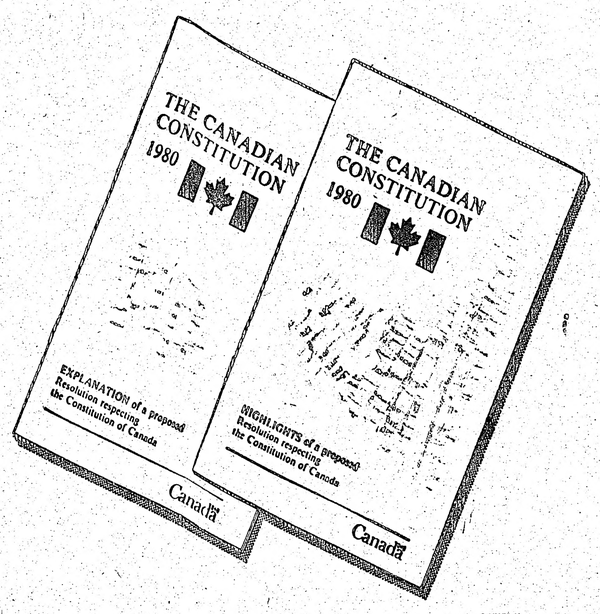

If you would like to have more information, free, you can pick up copies of these publications at most urban post offices.

PUBLICATIONS CANADA
P.O. Box 1986, Station B, OTTAWA, Ontario K1P 6G6
Please send me more information on the Constitution:
Explanation #16 ☐
Highlights #17 ☐
Please also add my name to the mailing list ☐
Name.....
Street..... Apt. #.....
City/Town..... Prov.....
Postal Code.....

If they are not available at your post office please send this coupon.

Canada

VABA EESTLANE

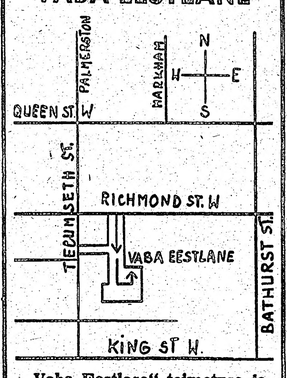

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoht plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-4495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Miks eestlased . . .

(Algus lk. 2)

Kütan nüüd kolhoosisigalas keskküttekatlaid ja tunnen ennast üle hulga ajal jälle inimesena. Rahvakooliõpetaja olukord on niisuguseks tehtud, tase nii madalale viidud, kui ta veel ajaloo jooksul iial enne ei ole olnud. Töötasude järele otsustades on hariduse tähtsus NL-us peaaegu null. Peab olema loll, fanaatik või märter, et vabatahtlikult eelistada sajarublalist kuupalka kolmesajarublalisele.

Seda teavad ka õpilased ega õpi selletõttu üldse. Nad ainult on koolis sest eakaaslaste hulgas on lõbus, saab igasugust pulli. Haridust ei nõuta ega hinnata. Õpilane üritleb: kolme peate mulle panema juba selle eest, et olen nõukogude kodanik ja kui vaevaks võtan suu lahti teha, siis on juba neli kindel. Südametunnistusega õpetajad nutavad häbi pärast iga veerandi lõpul, sest neid sunnitakse kahed kolmedeks tegema. Ja seda nad teevad. Kui õpetaja oleks hüpnotisöör, kes suudab õpilast veenda, et sajarublane kuupalk on parem kui kolmesajane, siis ehk meelitaks ta mõne õppima. Hariduse väärtust oskab hinnata ainult see, kellel haridust on. Harimatule ei saa seda selgeks teha, nagu pimedale ei saa näidata punast värvi. Normaalses ühiskonnas, kus haritud inimesi vajatakse, tasutakse nende töö väärikalt.

Meie hariduse taset iseloomustab see, et hirmu pärast kontrollimisel vahele jääda, laseb brigadir külmavõetud kartulikuhjad põllul laiali ajada . . .

Kui kontrolörid asja siiski märkavad (kahjud on tuhandeid rublasid väärt), siis karistatakse brigadiiri kohalt maha võtmisega. Ta hakkab tööle traktoristina ja saab nüüd 120 rubla asemel 200 rubla kuupalka . . .

Ja kõige selle jampsi pärast on valatud meretäisi verd. 20 miljonit inimest tapeti ainuüksi sõjas. Aga kui palju miljoneid hukkus Siberis, kauges Põhjas, kus tapatehnika oli palju ökonoomsem kui gaasikambreis. Veel praegu tiritakse kohtu ette sõjaroimareid kaotaja poolelt, aga meie tribunaali-kohtunikud, erikomisjonide õigusemõistjad, laagrite ülemad ja toored valvurid, kes teadlikult ja sihikindlalt hävitasid miljoneid nõukogude inimesi, istuvad täies meelerahus oma ausalt väljateenitud kõrgel pensionil.

Kui need mustad miljonid süüdtud ohvrid oma haudadest ja tundraaukudest tõuseksid ja Teie käest, seltsimees Vaino, küsiksid: kas säärase jama eest tasus meil elu anda ja Teil oma artiklit kirjutada — mis Te siis kostaksite? Ei midagi, jääte vastuse võlgu.

Kui ma pärast sõda Tallinnas õppisin, siis jälgis üks koristajatädi meie marksismituupimist ja küsis: ei tea, kas kommunismi ajal saab igaüks krakuski vorstist kõhu täis süüa? Meie olime siis väga ideelised ja tädi huvid tundusid meile väga madalad. Mina olin tulnud maalt kehvadese oludest ja kommunism tähendas mulle eelkõige haridust, raamatuid, teatrit, kontserte, kunstinäitusi. Ma ei tea, kas see tädi oma krakuskikõhutäie sai või mitte, aga mina igatahes sain nii otseses kui ülekantud mõttes. Minu võitlus parema ühiskonna eest lõppes nulliga, võib olla isegi absoluutse nulliga. Meie praeguse ühiskonna eest võitlemiseks ei liigutaks ma sõrmegi. Kui aga keegi kutsuks seda maailma parimat korda ümber tõugata, siis paneksin käed külge ja aitaksin tagant.

N. REINTOP,
Komari 5—29, Jõhvi.

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

MODERN RUGS *Skandinaavia vaipade ja kardinate kaubamaja*
162 Oakdale Rd. Downsview, Ont.
Telefon 745-0507
Draperiisid valmistatakse ka tellimise peale

Teatrikooli lõpetaja Vancouveris

Langara 2-a. teatrikooli lõpetas Kanadas, Vancouveris Raimund Stamm. Õppeajal esines ta 13 näidendis, kirjutab „Läänekaare Postipoisis" Anu Rehtlane, märkides et 9-st õpinguid alustanud lõpetas vaid 2. Esimest korda tulnud R.S. lavale Vancouveri eesti kooli jõulunäidendis, mängides Joosepit. Hiljem esinenud ta eesti teatris näidendites „Roosad prillid" ja „Neetud talu".

Praegu öötab R. Stamm „Westcoast Actors'i" juures välissuhete alal. Selle kõrval kavatseb ta jatkata paari kursusega õpinguid Briti Columbia ülikoolis näitekunsti ja näitlemise alal.

● Uppsalas eesti koguduses toimus koguduse uue lipu õnnistamine. Teenis õp. Takkel, solistiks oli Valdek Jürisoo, pühakirja teksti luges koguduse abiesimees Joh. Saks ja orelil Enn Maripuu. Pärast toimus koosviibimine kohvilauas, kus Valdeko Jürisoo pidas diapositiividega ettekande maailma loomisest.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 30. oktoobril 1980 — Thursday, October 30, 1980

KIREV MAAILM

NEW YORK — Rohkem kui 2000 kullast kaelaketi või muu kuldeseme röövimise on olnud tänavu New Yorgi allmaarongidel. Röövitud esemed müüakse peamiselt 47. tänava kullasepäärides, kus võib näha silte: „Ostetakse kuldasju, küsimusi ei esitata.

STOKHOLM — 18-aastane rootsi noormees lahutas meelt varastades 15-tonnise buldooseri ja sõitis sellega üle 11-st sõiduautost. Nende hulgas oli ka üks politseiauto, kus politseinik istus rooliratta taga. Ta oleks hävitanud veel rohkemgi autosid, kui mitte teine politseinik poleks pääsenud buldooserile hüppama ja pidurid peale tõmbama.

HELSINGI — Soome uue eelarvega koos tõsteti viina ja tubaka pealt riigile minevat maksu 11%. Kompvekkide hind tõusis kilolt 5,20 marka ($1.50). Diesel-autode maksu tõsteti inflatsiooni ulatuses, samuti tõusid rongipiletid 15%. Soome sõduri palk tõusis selle kõrval 75 penni võrra (ca 25 centi).

OULU — Kuna Sievi apteeker keeldus, vaatamata Soome tervishoiuvalitsuse nõudele, müümast rasedust vältivaid meditsiine, võeti temalt valitsuse poolt apteekriõigused. Sama apteeker kaotas oma õigused kord varem, aastal, 1977, kuid sai ülemkohtus siiski õiguse edasi töötamiseks.

Afganistani põgenik jääb Lääne-Saksamaale

FRANKFURT — Afganistani diplomaat Akthar Mohammed Paktiawal, kes atakeeris Belgradis toimunud Liitunud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuurilise Organisatsiooni (UNESCO) konverentsil tema kodumaa vallutanud N. Liitu ja selle okupatsioonijõudusid, saab kõigi eelduste kohaselt asüüli Lääne-Saksamaal. Paktiawal, kes kritiseeris N. Liitu möödunud reedel, saabus Frankfurti möödunud laupäeval ja palus Lääne-Saksamaa võimude juures kohe asüüli. Mõningate andmete kohaselt oli tal Bonni võimudega juba enne venelaste kritiseerimist kontakt sõlmitud ja talle antud lubadus Saksamaal asüüli saamiseks.

Afganistani kommunistlik valitsus üritas N. Liidu toetusel Paktiawali väljenduste kustutamist konverentsi protokollist, kuid konverentsi esimees jugoslaavlane Ivo Margan kinnitas, et kõik, mis konverentsi koosolekutel on räägitud, peab jääma konverentsi protokollidesse.

KGB Müncheni veretöö taga?

MÜNCHEN — Lääne-Saksamaa politseivõimudel ei ole seni ajani õnnestunud selgitada, kes organiseeris Müncheni oktoobripidustuste ajal pommiplahvatuse, mille tulemusena said 13 inimest surma ja 219 haavata. Esialgu langes kahtlus neonatsidele, kuid nüüd on selgunud mõningaid tundemärke, et asjasse on segatud N. Liidu KGB. Kuna plahvatusel sai surma ka tõenäoline atentaadi teostaja 21-aastane Wilfried Köhler, siis on nüüd hakatud tema minevikku uurima. Sealjuures on selgunud, et Köhleril oli kontakte Palestiina araablaste terroriorganisatsiooniga — Palestiina Vabastamise Rahvafrondiga. Selle organisatsiooni liikmed saavad oma väljaõppe N. Liidus ning on tihedas kontaktis KGB-ga. Kogutud andmete põhjal viibis Köhler 1979. aasta sügisel Liibanonis kus ta sai väljaõppe ühes Palestiina araablaste õppelaagris. Kui Köhleri kohta esialgu märgiti, et tal olid kontaktid neonatside organisatsiooni „Relvajõud Hoffmaniga", siis olid need sidemed juba ammu katkenud. Mõned poliitilised eksperdid arvavad, et KGB kasutas Köhleri ära Saksamaa parempoolsetele varju heitmiseks.

Stokholmis pühitses 4. oktoobril oma 80-nendat sünnipäeva populaarne kirjanik August Mälk, kelle loomingu paremik käsitab realistlikult Saaremaa rannarahva elu.

August Mälk ja meri

Tänavuse aasta teine pool on mitme eesti kirjaniku ümmarguste sünnipäevade sügis. Bernard Kangrol täitus 70, Kalju Lepikul 60, August Mälk sai 4. oktoobril 80-aastaseks, kuna sama vanaks saab enne aastalõppu veel Ants Oras.

August Mälku on nimetatud eesti kirjanduse mere- ja rannaainete meistriks, rannainimeste elu tundjaks, kuigi rannajutud moodustavad ainult ühe osa ta rikkalikust loomingust. Juba enne koduranna leidmist oli temalt ilmunud mitu raamatut, kuid 1932 ilmunud romaaniga „Kivine pesa" ta hakkab üksiku tütarlapse saatuse taustal käsitama kogu rannamiljööd selle realistlikus karmuses. Kuid veelgi rohkem kui uue aine leidmine, äratas tähelepanu senise romantiku realistlikuks muutumine.

Vaatamata kaasaegseile arvamusile ja hinnanguile oli just „Kivine pesa" selleks teoseks, milles paljastusid Mälgus „suurejoonelised rahvaelu kirjeldaja võimed" ja võrratu ainevald Saaremaa rannakülade eluvaatlusist.

Kuivõrd tähelepaneliku silmaga ta mõists elu vaadelda, ilmnes raamatus „Jutte lindudest" (1934). Kuigi see oli peamiselt mõeldud noorteraamatuks, vaatles ta neis novellides linnuriiki ja selle liikmeid otse inimestena ja tõlkis linnuhääled inim-dialoogideks. Need etüüdid on nagu osa ta mere mõistmisest ja selle personifitseerimisest.

Vahepeal kirjutas Mälk ühe parima eesti ajaloolise romaani „Surnud majad" (1934) ja järgmisel aastal ilmus esimene ta meretriloogiast „Õitsev meri" (1935). Sellele järgnesid aegade jooksul romaanid „Taeva palge all" (1937) ja „Hea sadam" (1942) ning nende vahel mereainelised „Rannajutud" (1936) ja „Mere tuultes" (1938). Need teosed, lisaks veel draamavormilised teosed „Mees merelt" (1935), „Kui puu tahab õitseda" (1951) ja veel mitu muud teost, olid kõik kokkupuutes merega selle mitmekülgsuses.

Need saavutasid suure populaarsuse ja andsid aluse, et kirjanik sattus ka ühiskondlikule alale eesti poliitikuna.

Ja veel nüüdki, pärast mitmeid psühholoogilisi ja mandrirahvast kirjutatud teoseid, on Mälk ikkagi rannarahva kirjamees. Autor ise on oma suhet merega väljendanud paaris futoroloogilises novellis, mis omamoodi näitab mõtete mängu sellesama mere tujukusega, mis kunagi kujundas Saaremaa rannarahva elusaatusi.

A. Mälgu „Õitsev meri" oli kunagi eesti lugejaile nagu eksootilise maailma kujutamine. Saarlased tõusid selles mingi uue eestlaste suguharuna mandrirahva teadvusse ja vaeste põllulappide pidajad said tema jutustustes kangelasteks, kes valitsesid meretorme, kes armastasid ja olid kinni oma koduranna küljes. Kui esimeses mereainelises romaanis oli elule allajäämist, siis „Õitsevast merest" alates on tema inimestes palju elujaatavat, leplikku ja sõbralikku, tema inimesed on nagu homogeenne grupp looduse jõudude vastu.

Sellejuures on nad oma tundeis tagasihoidlikud, nagu andes vaid aimata seda mida süda ütelda tahaks.

Kui aga meri õitseb, siis tähendab see head saaki, sümboolselt aga head elu sealsamas taeva palge all, kus rannaühiskonnas on mingit arhailist aegumatut, seadussätteid ja tavasid, mis selle tervikuks muudavadki.

Mälk, vaatamata et ta kujutletud inimeste elujaatavusest võiks lugeda mingisugust positiivsuse tendentslikkust, on siiski ennekõike jutustaja. Ta vestleb sellest elust, kus ta on kasvanud, mida ta on tundma õppinud ja kus, vaatamata üksikuile elu vaeslastele, on teised harmoonilised inimesed, kelle hingeelu sügavusisse on kirjanik tähelepanelikult tunginud, avastades seal olevad elutõed ja soovid inimesina üheskoos elamiseks.

Pärast rannaelu kujutamist ja parima eesti kirjanikuna presidendi autasutalu saamist, jäid vähesed võimalused loovaks tööks. Ajalooline aine tundus lähedasena uute ajalooliste sündmuste teoksil olles. Juba varem ilmunud „Surnud majade" kõrval ilmusid romaan „Läänemere isandad" (1936), jutustus „Avatud värav" (1937) ja novellikogu „Kadunud päike" (1943).

Kiviõli põlevkiviromaan „Kivid tules" (1939) jäi ta ainsaks töölisromaaniks, näidates maanoore moraalset allakäiku töölisühiskonnas.

Maapaoaegne looming on kasvanud arvuliselt mahukaks. Juba esimeste pagulaskuude jooksul valmis uus pagulasaineline romaan „Õised linnud" (1945), kaks aastat hiljem „Kodumaata" (1947), mõlemad veel distantsitud kaasaja sündmuste suuruse kõrval. Järgnesid jutustused „Jumala tuultes" (1949), romaan „Tee kaevule" I ja II (1952—53), jutustused „Tuli sinu käes" (1955), romaanid „Päike küla kohal" (1957), Toomas Tamm" (1959) ja „Kevadine maa" (1963). Nende vaheajal on valminud kuuldemänge ja näidendeid.

Jutustusekoguga „Jumala tuultes" alates on Mälgu huvi olnud suunatud inimese sisemaailma vastu, analüüsides inimese eneseteostuse võimalusi ja otsingute võimalusi tõe kaevule.

Romaaniga „Päike küla kohal" katsus ta tagasi minna mere äärde, kuid see on rohkem mälestuste ja unistuste tulemus ühe eemalolija mõtteis, ühe vananeva kirjaniku mälestused päiksena leebelt üle koduranna. Veel on ta mere juurde tulnud novellikoguga „Jumalaga, meri" (1967) ja „Projekt Victoria" (1978), samal ajal andes kaks köidet huvitavaid kultuurilooliselt rikkaid memuaare.

August Mälk jääb ikkagi eesti kirjanduse mereaineliste ja rannaelu kirjeldavate teoste meistriks, kelle õitseva mere inimesed on praegu lageda taeva alla ootamas oma heasse sadamasse jõudmist, nii siin kui sealpool.

HO

Hooaeg avati kammerkontserdiga

Pühapäeval, 26. oktoobril toimus Heliconian Hallis esimene kontsert EKK kontsertbüroo sarjas. Kammerkontserdi kava võimaldas publikul tutvuneda Montrealis eluneva saksa päritoluga viiulikunstnik Helmut Lipsky'ga ning nautida kahe taiduri, nimelt sopran Onne Laikve ja pianist Linda Küttise, hästi tuntuid talente.

Schumanni laulutsükkel „Frauenliebe und -Leben" annab lauljale võimaluse näidata oma tervet ulatust interpreedina. Kaheksa laulu jooksul elab ta läbi esimese armumise, siis abiellumise, lapse sündimise, ja lõpuks isegi mehe surma. Laikve väljendas haaraval ombel selle töö nõudlikku ning laiaulatuslikku sisu. Ütelda, et ta elas laulutsüklisse sisse ei selgita täpselt tema suuremat saavutust, milleks oli intiimsete mõtete esile toomine. Oma puhta ja voolava tooniga, mis on ühtlane terves hääleulatuses, punus Laikve pikkadest fraasidest heljutava filigraani, mis katkes ainult hetkeks laulus „Süsser Freund, Du blickest" — väga aeglaste tempo pärast. Eriti suurepäraselt muutis ta kogu oma häälevärvi nii tumedaks, et viimase laulu traagilisi nüansse välja tuua.

Selles repertuaaris ei ole pianist kunagi saatja, vaid täielik partner, kelle osa on sama tähtis kui laulja oma. Linda Küttis saatis sujuvalt, aga pikkades klaveriosades, kus on vaja laulja emotsiooni sobitada ja pikendada, võiks ta veel tugevama isiklikkusega rohkem oma mõtteid esitada. Küttis on võtnud kammermuusika oma erialaks ning on näha, et tal on õige temperament ja sensitiivsus selle jaoks. Terve kontserdi jooksul oli koostöö täiuslik ja tehniliselt veatu. Meelsasti vastuvõetav oleks olnud värvirikkam ja etteulatuvam toon, mis võrdunuks Lipsky sujuvalt nõtkele ja kindale viiulihäälele. Tuleb silmas pidada, et Mozart kirjutas oma sonaadid klaverile, viiuli saatega („Für Klavier mit Violine"), ja selles mõttes nad ei ole viiulisonaadid. Ja Brahms'i vohavas romantismis võib klaver vähemalt ähvardada, et ta oma kaasosalise uputab.

Aga Linda Küttis ületas oma tagasihoidlikkuse. Pianist ja viiulda- ja lõpetasid programmi, esitades perfektse ansambliga, täpselt tasakaalus oleva intensiivsusega, Debussy viiulisonaadi, saavutades meisterlikku haruldust, mis tõotab suuri tulemusi noorele duetile.

PEETER TAMMEARU

o

Meie tänane muusikakriitik Peeter Tammearu on oma muusikaõpingute ajal saanud tuttavaks Toronto eestlasile pianistina ja heliloojana. Praegu on ta Kanada iga kahe kuu tagant ilmuva ainsa klassikalise muusika ajakirja „Music Magazine" kaastööliseks, samal ajal käsitades muusikat ka CBC saates. Alanud muusikahooajast peale on P. Tammearu Eesti Kunstide Keskuse muusikakriitikuks.

Ettekanne „elavast" maakerast

Möödunud esmaspäeval toimus Tartu College'is Tartu Instituudi loenguõhtu, kus prof. dr. Jaan Terasmäe Brocki ülikoolist käsitas vulkaane ja kontinentide triivimist. Õhtust võttis osa ligemale 40 inimest, nende hulgas mitmeid uusi inimesi, kes varem pole instituudi loenguõhtuil käinud.

geoloogia alal ja tegi doktoritöö jääaja geoloogiast McMaster ülikoolis Hamiltonis 1955. Sellal oli ta uurimus seotud Toronto maa-aluse raudtee ehitamisel tehtud maapinna struktuuriga.

Pärast doktorikraadi saamist töötas ta kaksteistkümmend aastat Ottawas Geological Survey juures, millise tööga seoses tuli tal palju ringi liikuda

kogu maailmas oma erialalisi küsimusi uurimas ja vaatlemas. Selle töökoha järel asus ta Brocki ülikooli geoloogia osakonda, kus ta on olnud osakonna juhatajaks, olles teaduslikult eriti huvitatud paleobotaanikast.

Dr. J. Terasmäe loeng oli kaheosaline. Esimesel poolel ta näitas filmi Havaist, tulemägedest ja laavast, mille läheduses olid inimesed nagu lõkke juures. Selles seletati Havai asetust maakeral, tulemägede sisemust ja tegevust.

Teises osas esitas ta oma diapositiive Islandi tulemäest, kus ta oli ise vaatlejana käinud.

Island on Atlandi seljandikul, kus on tulemägede ja maaväringuteson, mis läbib saare, kus pidevalt maaliikumine toimub. Alalise tegevuse tõttu merepõhjas tekib uusi saari.

Lisaks otseseile näiteile selgitas ta kontinentide triivimist, öeldes et Atlandi ookean laieneb 2 sentimeetrit aastas. See on inimese elueaga võrreldes küll väga aeglane, aga arvestades aastamiljonitega, on tulemused siiski suured.

Arvatakse, et India kontinent on kunagi olnud lõuna pool ekvaatorit, samuti on Ameerika mandrid liikunud eemale Euroopast-Aafrikast.

10.000 aastat geoloogilises elus on nagu üks silmapilk.

Pärast huvitavat ettekannet tekkis esitatud küsimustele elav vestlus, misjärel dr. E. Aruja tänas lõpuks dr. J. Terasmäed ettekande eest.

Teadaanne

T.E.S. Täienduskoolide lastevanemate üldkoosolek toimub Eesti Majas teisipäeval, 18. nov. 1980. a. kell 7.00 õhtul. Päevakorras on pärast aruannete ja tegevuskava esitamist veel koolikomitee, keelepärandi sidekomitee ja keelepärandi nõuandva komitee esindaja valimised. Loodame lastevanemate rohkearvulisele osavõtule.

KOOLIKOMITEE

Soome saatis põgeniku tagasi

STOKHOLM (EPL) — Soome ajalehes „Turun Sanomat" 9. 10. on ilmunud järgnev sõnum pealkirjaga „Piiriületaja pidi tagasi koju pöörduma":

„Sotkamos esmaspäeval ilma dokumentideta ekslev välismaalane saadeti teisipäeval oma kodumaale tagasi.

Siseministeeriumi välismaalastekomisjonist kolmapäeval antud sõnumi järgi leiti Sotkamos ilma loata ja dokumentideta tulnud välismaalane. Kuna leiti, et ilma loata piiri ületanud välismaalasele polnud põhjust anda elamisluba, saadeti ta teisipäeval tagasi."

Välismaalane oli ilmselt juba Sotkamo kihelkonnas, ja mitte N. Liidu piiril, kui ta tabati, ja palus ilmselt elamisluba (asüüli), kuna on öeldud, et seda ei antud. Soome asutused on sõnumis katsunud kohmakalt jälgi segada.

Pühapäeval, 26. oktoobril tähistas oma 80. sünnipäeva Toronto eesti koolielus tähtsat kohta täitnud Oskar Paas. Juubelipäeva puhul käisid teda õnnitlemas T.E.S. Täienduskooli komitee esimees H. Lupp ja keskkooli juhataja E. Marten, algkooli juhataja H. Ründva ja koolide asjaajaja Leida Marley, kes andsid talle üle ka V. Muikma poolt tehtud fotoportree. Pildil H. Lupp (vasakul) kingitust juubilarile üle andmas.

Foto: Vaba Eestlane

TEADAANNE

„Vaba Eestlase" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad vale aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „Vaba Eestlase" tähtraamatus avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, P. O. Box 70, Stn. „C", Toronto 3, M6J 3M7, Ont. Aadressid palutakse saata hiljemalt 15. novembriks. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.